

The First and Greatest Lithuanian Daily in America

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS
PUBLISHED BY THE LITHUANIAN NEWS PUBLISHING CO., INC.
1739 South Halsted Street, Chicago, Illinois
Telephone Roosevelt 8500

Pirmas ir Didžiausias Lietuvių Dienraštis Amerikoje

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Entered as second class March 7, 1914, at the Post Office of Chicago, Ill.,
under the Act of March 3, 1879.

The First and Greatest Lithuanian Daily in America

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS
PUBLISHED BY THE LITHUANIAN NEWS PUBLISHING CO., INC.
1739 South Halsted Street, Chicago, Illinois
Telephone Roosevelt 8500

Pirmas ir Didžiausias Lietuvių Dienraštis Amerikoje

VOL. XI.

Kaina 3c.

Chicago, Ill., šeštadienis, Rugpjūčio-August 9 d., 1924

437

No. 192

Baisios audros Wisconsin

Padaryta daugybė nuostolių; keletas žmonių žuvo

Aliantų susitarimas su vokiečiais daro geros pažangos

Baisios audros Wisconsin

Penki žmonės užmušti, daug sužeistų; milijonai nuostolių padaryta.

EAU CLAIRE, Wis., rugp. 8. — Praeitą naktį trimis vakarinio Wisconsinso kauntėmis praėjo du tornadai, padarydami milijonų dolerių siekiančių nuostolių. Gautomis iki šiol žiniomis penki žmonės yra užmušti ir daugiau nei dvidešimt sužeisti.

Tornado ištiktos kauntės yra: Chippewa, Trempealeau ir Jackson. Kadangi telegrafo ir telefono vielos nutrauktos, visų detalingų žinių kol kas negalima gauti.

Pirmas tornado prasidėjo vakary, Osseo apeliunkė, Trempealeau kauntėj. Iš čia perėjo į Jackson kauntę ir tiesiai ant Black River Falls miesto, kame apie pusztutinį namų ir bakšų fabriką nuvertė.

Antras tornado prasidėjo kiek vėliau New Auburn apeliunkė, Chippewa kauntėj, ir nuėjo ant Bloomer. Ejo siauru ruožu, ne platesniu kaip pusę milios, viską pakelini skindamas, — griaudamas ukininkų triobas, raudamas medžius, vartydamas telegrafo stulpus, sluote sluodamas javus laukuose. Daugelis fermerių pasilikio visai be nieko — namai ir visas jų turtas tapo sunaikintas.

Audra Connecticute

WATERBURY, Conn., rugp. 8. — Hartfordo ir Waterburio apeliunkė vakar po pietų siautė smarki vėsula, kurioje vienas žmogus liko užmuštas ir keletas sužeisti. Materialas žalos padaryta gal apie keli šimtai tūkstančių dolerių.

Vėsula Chicagoj

CHICAGO ir apeliunkė vakar taip pat ragavo vėsulą su smarki lietus ir perkunija, užėjusios apie vienuoliktą valandą prieš pietus. Žalos daug nepadarė, vis dėl to kai kur nutrauktos telefonų vielos, išdužyta nemaža langų, užtvindyta beismentų, o Hawthorne, arklių lenktynių vietoj nuvertė stadijos stogą.

BAISUS VARDAS

„Menasse pranešė, kad uostas randasi jureivių rankose. Pasąžeriai su didžiausia baimė išgirdo visiems žinomą ir visų bijomą jureivių viršininko vardą. O tas vardas buvo — Igor Golovinas.“

Iš Jacob Wassermann'o apysakos „Golovinas“, kuri pradės tilpti „Naujienose“ sekamą savaitę.

Iš tarptautinės konferencijos Londone

Aliantų susitarimas su vokiečiais kol kas eina sėkmingai. Prieky — opus Ruhro evakuavimo klausimas.

LONDONAS, rugp. 8. — Aliantams su vokiečių delegacija pavyko jau daugely klausimų del Dawes'o plano vykdymo susitariti. Yra betgi dar keletas svarbių klausimų neišspręstų, ir susitarti del jų gal užims dar ne vieną dieną, taip kad tarptautinė konferencija veikiausia nusitęs iki vidurio ateinančios savaitės.

Tenka patirti, kad vokiečiai nusistatė nepriimti jokios sutarties, kuria nebūtų padarytas galas francūzų ir belgų kariinei okupacijai Ruhre. Jie nori, kad kariuomenė būtų ištraukta tuojau, kai tik Dawes'o planas bus pradėtas vykdyti — spalio 15, arba dar anksčiau. Francūzai betgi visai nenori tą klausimą svarstyti, motyvuodami tuo, kad jis neįeinąs į šios konferencijos programą.

Heriot tarsis su kabinetu

PARYŽIUS, rugp. 8. — Premjeras Heriot grįžta Paryžiun šeštadienį (šiandien), — veikiausia aeroplanu, — kad pasitarus su ministrių kabinetu, kokią galutinai poziciją Francijos valdžia turėtų užimti Londono konferencijoj Ruhro evakuavimo klausimu, o taip pat klausimu palaikymo francūzų-belgų geležinkelio tarnautojų Reinlande.

Konferencija del karo skolų pasitarti

LONDONAS, rugp. 8. — Santarvės delegatai tarptautinė konferencijai šiandien diskutavo klausimą del laikymo netolimoj ateity konferencijos Paryžiu, kur būtų apsvairstyta santarvininkų vieny kitiems karo skolų klausimas.

Ta konferencija būtų laikoma atskirai kitos Paryžių įvykstančios konferencijos, kurioj bus tariamos del paskirstymo vokiečių sumokamųjų reparaacijų.

IDOMIOS JUNGTVUVĖS

Kaune šiomis dienomis atsitiko sekanti istorija. Viena žydė V. (gvy. Lukšio g.) susipyko su savo vyru. Vyras tada išbėgo užsienin, palikdamas žmoną su 6 mažučiais vaikučiais. Žmona neilgai trukus, susipažino su vienu turtingu čigonu ir taipgi iš namų išbėgo. Paliko vaikai be globos ir duonos. Kaimynų pranešimu, pil. V. rengiasi tęsti už čigono, kuris žada ir vaikus auklėti.

Ku-Klux-Klano priešas laimėjo

Buvęs Oklahomos gubernatorių Walton nominotas Senatui.

OKLAHOMA CITY, rugp. 8. — Įvykusiais Oklahomos valstijoj kandidatų nominavimo balsavimais, kandidaturą į Jungtinių Valstijų senatą laimėjo buvęs valstijos gubernatorius John Calloway Walton, atkaklus priešas Ku-Klux-Klaniečių, kurie jį 1922 metais pašalino iš gubernatoriaus vietos, fašistiskomis priemonėmis užvaldę legislaturą.

Kandidatų rinkimuose Waltono oponentas buvo aliejaus magnatas ir klanietis W. B. Pipe, kurį Ku-Klux-Klanas visomis jėgomis rėmė.

BALKANAI BALKANIEČIAMS

BERLINAS, rugp. 8. — Naujasis Jugoslavijos premjeras Davidovič savo programini kalboj parlamente paskelbė obalsį: Balkanai balkaniečiams. Jis pareiškė, kad kreipsis ypatingos dėmesio santykiams tarp Jugoslavijos ir kitų Balkanų valstybių ir dėsias pastangų įsteigti ir palaikyti draugingumą su Graikija, su kanų valstybių ir dėsias pakiek įtempti del pastarųjų kautynių sienoj.

Anglų-Rusų sutartis pasirašyta

LONDONAS, rugp. 8. — Anglijos su sovietų Rusija sutartis tapo šiandien vakare pasirašyta. Iš Anglijos pusės ją pasirašė ministris pirmininkas Mac Donaldas ir užsienio reikalų sekretorius Arthuras Ponsonby; iš rusų pusės — Adolfas Joffe, Chr. Rakovsky, Tomsy ir Seinman.

ZMOGUI NEVYKO IŠSIKAST SULINYS — PERKUNAS PADEJO.

ROCKDALE, Mass., rugp. 8. — Netoli nuo čia vienas gyventojas, George Davis, prieš kiek laiko buvo išsikąs šulinį, penkioliką pėdų gilumo, bet kad vandens visai nebuvo, jis tą duobę vėl užvertė akmenimis. Praeitą naktį laike smarkios perkunijos griaustinis trenkė į tą vietą ir pramušė skylę dvidešimt penkių pėdų gilumo, kuri tuojau pasidarė pilna vandens.

LENKŲ SEIMO ATSTOVAI KALĖJIME

Lenkijos Seimo narys belorusas Baranovas, kuris už priėjimą Lietuvai Vilniaus klausimu buvo nuteistas 8 metų sunkių darbų kalėjimo, buvo pašauktas teisman liudininku. Retežiais apkaustytą sargyba jį atvedė teisman, kur jis turėjo duoti parodymų politinė byloj.

Sovietų Belorusija dabar nori jį paimti pakaitomis už lenką, sėdintį Belorusijos kalėjime.

FASISTAI IŠRINKO NAUJĄ DIREKTORATĄ

ROMA, rugp. 8. — Italijos fašistų nacionalinė taryba savo suvažiavime išrinko naują direktoratą, susidedantį iš dvidešimt vieno atstovo iš įvairių Italijos vietų. Vienuolika direktorių yra parlamento nariai.

La Follettas smerkia Ku-Klux-Klaną

WASHINGTONAS, rugp. 8. — Progresyviųjų kandidatas prezidento vietai Robertas M. La Follette'as priešai pasmerkia Ku-Kluxus. Savo pranešime spaudai jis pareiškia, kad esąs griežtai nusistatęs prieš tą slapta organizaciją ir jos siekimus. Jis pareiškia nuomonę, kad Ku-Klux-Klanas negalės ilgai gyvuoti, kadangi jis nerasiais visuomenėj pritarimo ir pats savaime išmirs, kaip visados su panašiais judėjimais esti.

PAVYDUS ŠUO

Sukandžijo šeimūninkę, kam ji su lėle žaidė.

CUMBERLAND, Md., liepos 31. — Supykto šuo, kam jo šeimūninkė žaidžia su šuniuku lėle, ir skaudžia ją sukandžijo. Sukandžiotoji yra Mrs. Lou (C.). Ji labai mėgė savo šunį, ir šuo į lygė, kad Valar jį sėdėdama laikė ant kelių iš popierio padarytą šuniuką-lėlę ir juo žaidė. Jos šuo ėmė nerimauti ir urgti, pagaliau šoko ant jos ir ėmė draskyti. Visą kairiąją ranką taip sukramtė, kad daktarai sako, jog moteriškė vargiai be galės kada taja ranka valdyti.

Atmainos Ispanijos direktoriato nebusi

MADRIDAS, Ispanija, rugp. 8. — Del gandų, kad Ispanijos kariniame direktorate įvyksia atmainų, premjeras Primo de Rivera išleido oficialų pareiškimą, kad administracijos sąlygos esančios pakankamai geros ir kad jis nusistatęs ir toliau tęsti savo programą visu tvirtumu.

Savo aplinkrašty visiems kariniams komendantams Ispanijoje de Rivera smerkia „alarmistų propagandą“, kuri esanti atkakliai jo priešų vedama.

SOKAMAI SALEI SULUZUS 6 ŽMONES ŽUVO

BUCKAYE LAKE, Ohio, rugpjūčio 8. — Praeitą naktį šokant vietos pavilione apie penkiems šimtamis nėgrų, vienas paviljono galas sūlužo ir nukrito į vandenį apačioj. Šeši nėgrai liko užmušti, ir keletas pavojingai sužeisti.

Chicago ir apeliunkė. — Federalis oro pranašas šiai dienai pranašauja: Apsiniaukę, burius lietus su perkunija; truputį vėsiu; vidutinis šiaurvakaris vėjas.

Vakar temperatūra vidutina siekė 76° F. Šiandien saulė teka 5:40, leidžiasi 8:01.

PINIGŲ KURSAS

Vakar, rugpjūčio 8, užsienio pinigų ne mažiau kaip už \$25,000 dolerių bankų buvo skaitoma Amerikos pinigais šitaip:

Anglijos, 1 sv. sterlingų	\$4.52
Belgijos, 100 frankų	\$5.12
Danijos, 100 kronų	\$16.25
Italijos, 100 lirų	\$4.50
Prancijos, 100 frankų	\$5.50
Lietuvos, 100 litų	\$10.30
Norvegijos, 100 kronų	\$13.95
Olandijos, 100 florinų	\$38.94
Suomijos, 100 markų	\$24.54
Svedijos, 100 kronų	\$26.72
Šveicarijos, 100 frankų	\$19.01

Brazilijos revoliucininkai kovos dar nebaigę

Apleidę Sao Paulo del to, kad norėję išgelbėti miestą nuo bombardavimo.

BUENOS AIRES, Argentina, rugp. 8. — Paštu gauta čia kopija manifest, kurį Brazilijos revoliucininkai išleido prieš apleidimą Sao Paulo liepos 28 dieną. Manifeste revoliucininkai pareiškia, kad apleidžią Sao Paulo del to, kad jie nenorį, įdant miestą butų sumaikintas federalės artilerijos bombardavimu ir, antra, kad išvengus „ginkluotos kelių svetimų valstybių demonstracijų“.

Pasak manifesto, tų svetimų valstybių ambasadoriai jau esą Brazilijos užsienio ministerijai pranešę, kad jų valdžios pasirašiusios panašų žingsnį daryti, jeigu federalė valdžia imtų bombarduoti miestą.

Manifeste pagaliau pareiškiamai žmonėms, kad revoliucininkai pasitraukę į valstijos gilumą įsteigsia provizorinę valdžią ir naują kovos frontą.

ORO PASTAS LATVIJOJ

Ryga. — Latvijų pašto valdyba išdėro taisykles, kuriomis leidžiama gabenti orlaiviais į Estiją, Klaipėdos kraštą ir Vokietiją laikraščiai.

Kova su prohibicijos laužytojais

Laikie kratų ir areštų sumušta keletas prohibicijos agentų

OTTAWA, Ill., rugp. 7. — Kasiklų miestely East Wenona vakar buvo didelės kratos ir areštų prohibicijos laužytojų. Kratos darė visas burys federalių prohibicijos agentų, atvykusių iš Chicago.

Vienoj didžiausioj vietos smuklėj, kurios savininku yra Louis Nadler ir kurioj buvo susirinkę daugelis bedarbių angliakasių, užplaukusieji kratos daryti valdininkai pasitiktą skumeriais ir alaus buteliais, kurie kai iš kulkosvaizdžių ėmė kristi ant prohibicijos agentų galvų.

Kai kuriose kitose vietose atsitiko tas pat, taip kad muštynėse buvo keletas valdininkų stipriai apkultų ir sužeistų, kartu ir kratomis vadovavęs maj. Ridgeway.

Nežiurint to, suimta daugybė svaiginamųjų gėrimų — vyno, degtinės, alkoholio, alaus, munsaino etc., taip pat vežimai munsainui ir alui daryti įmonij, ir areštuota devyniolika smuklininkų ir munsaino dirbėjų.

IŠ VILNIAUS

Kretonių sodžiaus maldininkai liepos 7 d. buvo išvažiuę Vilniun, kad per Sekmines nuėjus Kalvarijon. Kai atėjo švenčionių stotin, čia iš jų policija ėmė dokumentų reikalauti. Kai policija pastebėjo, kad dokumentuose yra įrašyta „litwin“ ar „litvinka“ ir tokių vis daugiau ėjo, ėmė vyrus vaikyti iš stoties, kad eitų namo. Prie traukinio visai neleidė, nors bilietus turėjo. Taip turėjo grįžti namo. Buvo ir tokie, kad nusiavę pėsti nuėjo Vilniun.

Ginkluoja dvarponius. Saryšy su dažniais užpuolimais ant lenkų dvarponių Vilniaus krašte, Lenkijos krašto apsaugos ministeris išleido įsakymą išduoti visiems dvarponiams ir jųjų darbininkams ginklus ir net kulkosvaizdžius.

Transkontinentinis oro paštas turįs pasisekimo

WASHINGTONAS, rugp. 8. — Generalio pašto viršininko paskelbimu įsteigtas tarp New-Yorko ir San Francisco oro paštas, pradėjęs veikti nuo šių metų liepos 1 dienos, per pirmą operavimo mėnesį turėjęs geriausio pasisekimo.

Nežiurint, kad pašto aeroplanams savo kasdieninėse kelionėse teko nuolatos susitikti su smarkiomis audromis ir tornadais, jokių nelaimingų atsitikimų nebuvo, ir aviatoriai savo keliones padarydavo beveik visados nužymėtu laiku.

Nors per pirmą mėnesį oro pašto pajamos dar nepadengia išlaidų, tačiau pašto viršininkas mano, kad po kiek laiko, žmonės vis labiau pradės naudotis tuo patarnavimu naudotis, jis pilnai išsismokėsias.

Japonų-Rusų konferencija Pekine

PEKINAS, Kinai, rugp. 8. — Vakara čia iš naujo pradėta Japonijos ir sovietų Rusijos atstovų konferencija tikslu atsteigti diplomatinis tarp abiejų kraštų santykius.

Girdėt, kad Japonijos ministeris Jošizava, kurs ką tik sugrįžo iš Tokio, pateikęs sovietų ambasadoriui Kinams, ponui Karachanui, galutinas sąlygas, kuriomis Japonija sutiksianti evakuoti Sachaliną. Šitas Sachalino dalykas iki šiol buvo vyriausia kliūtis, del kurios Japonijos su Rusija pertrakcijos visados pildavo.

PHILADELPHIA, Pa., rugp. 8. — Praeitą naktį čia sugėdė didelė Gorgas-Pierre Manufakturing kompanijos istaiga, taip pat apdegė gretimais esanti Bisbee Linseed Oil kompanijos istaiga. Gaisre žuvo vienas žmogus, taip pat penki gaisrininkai liko sužeisti. Gaisro padarytos žalos skaitoma apie 1,000,000 dolerių.

Maištas Hondurase

Valdžios kariuomenė nori sugauti gen. Ferrerą.

WASHINGTONAS, rugp. 8. — Amerikos ministerio Morales pranešimu iš Tegucigalpos, provizorinė Honduraso valdžia mobilizavus 2,000 kariuomenės gaudyti buvusiam karo ministeriui generolui Ferrerai, kurs neseniai pasitraukė iš sostinės su 500 kareivių. Gen. Ferrera su savo kariuomene dabar atvykęs į Lepaterique, Tegucigalpos departamente, pasirašęs žygiuoti į Esperanzą, kame jis tikėjis sumedžioti daugiau rekrutų ir tuomet jau pradėti puolimo žygius.

RADO LAVONĄ MIŠKE

Brookfield gyventojas beuogaudamas miške netoli miestelio užtikto lavoną nepažystamo žmogaus su nupiauta ir numesta už kelių pėdų galva. Lavonas yra išgulėjęs keletą savaičių ir tiek apipuvęs, kad nebegalima jo identifikuoti. Tačiau netoli jo rasta pamesta užrašų knygtė, kuri rodo, kad lavonas bus veikiausia vieno laivų darbininkų. Kadangi jo kišenai buvo išversti, tai iš to spėjama, kad jį nužudė plėšikai, kurie paskui lavoną atvežė ir pametė miške.

ACIU DANTŲ SKAUDEJIMUI 17 ŽMONIŲ IŠGELBĖTA

NEW YORKAS, liepos 31. — Bliurus dalykas kai dantys skauda, bet pasirodo, kad kartais ir tai gero padaro.

Newarke (N. J.) praeitą naktį Reginą Korn'ienę pabudo su baisiu dantų skaudėjimu. Atsikėlus iš lovos ji priėjo prie langgo, kad kiek šviežio oro gauti. Ji pamatė skersai gatvę iš namų besimušančią liepsną. Greitai nu bėgus ten rado degančiuose namuose septynioliką žmonių bemiegiant. Pabudinus miegančius ji dar padėjo vaikus išnešioti, ir tuo būdu visi buvo išgelbėti.

50 Centų

Už Telegrafines Pinigų Perlaidas

Kitur už tokius pat telegramus reikia mokėti nuo \$1.75 iki \$6, kuomet per Naujienas galima pasiųsti už 50 centų beveikint ar trumpas ar ilgas adresas, didelė ar maža suma.

Jums dabar nėra reikalo laukti mėnesį laiko, kol Jusų giminės paims pinigų, kad per Naujienas galima nusiųsti į 3 ar 4 dienas, ir sulgi Lietuvos pašto greitumo yra pristatomi žmonėms į visus Lietuvos miestelius.

Naudokitės Naujienų Telegramais, nes tai yra pigus ir greičiausias pinigų siuntimo budas.

Kam pertoli nueiti į Naujienų vyriausią ofisą, tie gali induoti pinigų pasiuntimui telegramu Lietuvon Naujienų autorizuotiems agentams:

BRIDGEPORT: AUŠRA: — 3210 South Halsted Street.

TOWN OF LAKE: BENOŠIAUS APTIEKA: 1616 West 47th Street.

ROSELAND: TUPIKAČIO APTIEKA: 233 East 115th Street.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St.,

Chicago, Ill.

I Klaipėda

(Ekskursininko įspūdžiai)
[„L.Z.“] Kas pirmoje eilėje gali rūpėti ekskursantui, keičiantis Klaipėdą? Pirmą pirmiausia pasidairytis į vagono langą po laukus, paskui, atvykus į Klaipėdą, pasivaikščioti po tą slaugą miestą ir jo apylinkes.

Įvažiuojant į Klaipėdos krašto teritoriją, gana žymiai keičiasi bendras reginys: dingsta kaimai su šiaudais dengtomis trobelėmis, jų vietoj randasi tvensėdijos su gana švariais plytomis dengtais stogais, pranyksta akmenys, riogsoję laukose, ypač tirštai apie Darbėnus, — klaipėdiečių akmenys sudėti į trobų pamatus, sukloti į plentus, laukuose, matyt daugiau kultūros.

Tiek tematyti iš vagono lango. Norint daugiau pamatyti, reikėtų pėkštute pavaikščioti, bet mus ekskursantai to paprastai nedaro ir delto už mane ne ką daugiau pamato.

Klaipėdoje traukinys sustoja ties paprasčiausia stotimi. Stotis nepuiki. „Galima buvo geresnės tikėtis“ — murma ekskursantai iš Kauno. Užtai išėjus iš stoties į miesto pusę, tuojau pastebi tramvajaus du tris vagonėlius, (tramvajaus, ne konkės), laukiančius keleivius. Ekskursantai su didesne valizėle, lyg nepatogu grąstiusi ir elektrini; pagaliau, jis vežina savo keliu, o ne ten, kur nori. Bet, iki sugalvojti, kaip šaukti vežiką, ar musis-kai, ar vokiškai pastebi, kad prie stoties nėra nė vieno vežiko. Stovi automobilis — ne bendram naudojimui, pora gražių arklų, aišku, nuosavių ir dvi trys platformos. Tos platformos laukia bagažiaus tų, kurie važiuos į viešbučius: „Rytą“, „Viktoriją“ ar „Baltischer Hof“ „Donner Wetter“, — murina kaimietis, kažin kodėl šiuo kartą vokiškai.

Kadangi buvau pasiryžęs sustot viešbutyje, šokau atgal ieškoti žmonių su viešbučių vardais ant kepurų. „Rytietis“, pirmutinis man pasipainiojęs (ant jo kepurės buvo parašyta „Berliner Hof“), patarė sėstis į tramvajų ir važiuoti į „Rytą“ (sustosis ties pačiomis viešbučių durimis), paėmė iš manęs valizę ir metė ant platformos — „tojau ir mes atvažiuosim.“

Apsišvarinęs, papriešpiečiau leidau pirmiausia į miestą. „Rytas — Berlines Hof“ stovi gražioje Turgaus gatvėje. Vienu jos šonu prie trotuaro susėdusios bobelės su dešromis, suriais, bulvėmis, uogomis, su visu, ko klaipėdiečiai ryto metu pirmoje eilėje ieško. Keista, kad puikiausia miesto centre gatvė eina dalimi rinkos, kuriai, taipgi keista atiduota aikštelė tarp prekturos ir teatro.

Tiek to, matyt, tokia tvarka

klaipėdiečiams tinka. Einu toliau. Patenku į „Friedrich Wilhelm Strasse“, grįžtu ir einu tramvajaus linijos vedamas į judriausią miesto gatvę — Liepojos gatvę. Tai didžiausios miesto gatvės, klotos tašytu akmeniu, lygios. Sankrovos gražios, didelius miestus primenančios. Krinta į akį siauručiai skersgatviai. Jie kloti paprastu akmeniu, jų trotuarai ar žvyriuoti, ar tokiu pat akmeniu kloti. Aptikau ne kokią pakraštyje, bet miesto tirštumoje, ir visai negrįstą gatvę. Koks nepanašumas į didžiųjų miesto gatves!

Eidamas į miesto pakraščius, tariausi rasiąs dar menkesnių gatvių, trobų — lušnelių, kaip Lietuvos miestuose. Anaipol! Liepojos gatvės galas, atsi-remiamis į kareivines, visas naujai statytas, gražesnis už senąją judriąją dalį. Stoties gatvė, taipgi miesto pakraštys, žada būt gražiausia Klaipėdos gatvė. Medinių namų nesu aptikęs.

Gana miesto! Kur klaipėdiečiai eina pasivaikščioti, oru pakvėpuot? Sužinojau. Pasileidau Liepojos gatvę į mišką — prasideda tuojau gatvės pasibaigus už puikių kareivinių. Miškas sėtas, pušys stovi gražiai eilėmis. Nužengęs lygiu žvyruotu plačiu alkonetu taku kokių 2 kilometrų, atsiradau „Strandviloje“ — restorane prie uosto žiočių, kur iš marės į jūrą eina du akmeniniai cementuoti krantai — molai, sudarą vartus į uostą. Vieno molo gale švyturys. Smagus klaipėdiečiams pasivaikščiojimas! Iš „Strandvilo“ uosto pakraščiais sugrįžau tramvajum į miestą.

Papietavęs vykstu į kitą šoną — į Smėlynę. Smėlynė — vasarnamių vieta vadinamame Kogalyje, kitapus Kuršių marės, ant to ilgojo liežuvio, kurs atskiria Kuršių marę nuo Baltijos jūros, arba, vietos terminologija, tiesiog marę nuo jūros. Sėduosi mieste, pagilintame Akmenės — Dangės gale, į garlaivę. Žmonių tiršta: klaipėdiečiai, baigę darbą, skubina į pajūrį. Po kelių minučių esu Kogalyje. Dar po kelių minučių žengiu per kopas į jūros krantą, čies visą laiką gražių takų per mišką. Miškelis sėtas, menkas, Kogalyje smėlio silpnai maitinamas. Juo arčiau jūros, juo menkesnis: prie kopų vos žmogaus aukščio šakotos, kerpėtos pušelės. Matyt, daug vargo buvo, daug truso padėta, iki įvesta toks pušynėlis vėjo nešiojama smėlyje. Ir šiandien dar ji lengvai užneštų smėliu, jei kopos nebūtų sutvirtintos; čia kopų smėlyje prisėta gražiai eilėmis tam tikros žolės. To

Tel. Lafayette 4223
Plumbinb, Heating
Kaiko lietuvių, lietuviams visados patarnauja kuogeriausiai
M. Yuška,
3228 W. 38-th St., Chicago, Ill.

kios žolės ir tokio miškelio de-ja man neteko matyt Palangos pajūryje, kur jie daug lengviau įvesti. Turėdami tokį pajūrį, klaipėdiečiai neieško vasari kurortų: iš miesto, kas nor išsimaudyti, su paklode ir kostiumu keliasi per siaurą marės plotą ir eina per mišką į jūrą.

Tiek apie pačią Klaipėdą. Dar keletas žodžių apie jos gyventojus.

Jų dauguma kalba vokiškai. Kalba vokiškai vokiečiai, kalba ir visoki Jokubeitai, Grigatai ir kiti eitai ir atai. Mažuma — lietuviškai, tikriau, žemaitiškai su ypatingu vietiniu akcentu.

Daugiau girdėt lietuviškai turgaus dienomis, kai atvažiuoja kaimiečių. Sutikęs moterišką su šimtakvoldžiu sijo- nu, gali drąsiai kalbinti lietuviškai — tai kaimietė, išlaikiusi savo kalbą ir drabužį. Dar daugiau: išlaikiusi savo skirtingą nuo miestiečių tipą. Pailgo, rimto, gražaus veido moteriškė — tai, matyt, tipinga Klaipėdos krašto lietuvė — kaimietė. Vyru tipas man atrodė ne toks aiškus, uors ir vyriškių veide mačiau tos pačios rūšies rimtumą; vyrai lyg labiau pasidavę svetimos rasės įtakai. Labiau moters, nekaip vyrai, bus per tiek amžių išsi-saugojusios tame krašte lietuviškumą.

Deja, teko man pastebėti čionai ir atviresių moterišką tipą. Kaip kitą syk musų miestuose didžiausia lenkystės parama ir viltis buvo miesto moters praščiokėlės, pramokusios švabal-dziot lenkiškai, taip, rodos, ir čionai žada remt vokiškumą visokios miesto bobelės lietuviškomis pavardėmis. To tipo bobelių mačiau sėdinčių rinkoje prie pintinėlių su pripirktais iš kaimiečių produktais. Jos dedasi lietuviškai nemokančios, bet tuojau reaguoja į lietuvių kalbą jų ar jų prekių ne-naudai pasakytą žodį ir dažnai bara už tą kalbą. Ir visos vienodai motyvuoja savo nusistatymą. Gyvi mūsų „nesugriaujamieji argumentai“ tik

kitam tikslui įgramofoninti. Jų veiduose vietoj ramaus, prie pagarbės lenkiančio rimtumo, nutįsė bruožai nerimto, nema-lonatus išdidumo.

Beje, teko sutikti ir rusiškai kalbančių žmonių. Tai, žinoma, buvo naujos formacijos rusai, gal neseniai vaikščioję po Lais-vės Aleją. Gavau pastebėti ir rusiškų parašų greta vokiškų, ten, kur visai nebūvo lietuviš-ko parašo. Vienam akies mirk-sniu buvau pasijutęs esąs Ru-sijos mieste, kai, eidamas iš „Ryto“, pamačiau ant tvoros prie remontuojamų namų užra-šytus žodžius „zabornoi lite-raturi“ žodžius. Kaip jie čia galėjo atsirasti, negaliu įspėti. Jie bus parašyti kurio svetim-šalio, jautusios čionai visai savo „otiečiestvoje.“

Tiek mano įspūdžių iš eks-kursijos į netolimą Klaipėdą. Kaimietis.

Didelis Piknikas

Rengia

BRIGHTON PARK A. B. KLIUBAS

Nedėlioje, Rugpiučio-August 10, 1924
National darže, Riverside, Ill.Pradžią 10 val. ryte. Įžanga 50c. Muzika J. Pociaus.
Visus lietuvių ir lietuvių širdingai kviečiame dalyvauti, nes tai bus gražus pasilinksminimas del kiekvieno.

KOMITETAS.

ELEKTRA

Avies ir pajūgų suveikimo į senus ir naujus namus, taipgi dirb-tvies. Cash arba ant išmokėjimo.
Pirmutinis Lietuvių Elektros Korporacija Amerikoje
THE BRIDGEPORT ELECTRIC CO., Inc.
A. BARTKUS, Pres.
1619 W. 47th St., Tel. Boulevard 7101, 1892, Chicago.

NORĖDAMI

PIRKTI, PARDUOTI AR MA-
NYTI VISADOS KREIPKITES
PAS MUS. TAS JUMS BUS
ANT NAUDOS.

S. L. FABIONAS CO.

INVESTMENT
REAL ESTATE
INSURANCE

809 W. 35th St., Chicago

Tel. Boulevard 0611 ir 0774

PADAROM PIRKIMO IR PAR-
DAVIMO RASTUS.Pasekmingai siunčiam pinigų ir
• Pardudam Latvakortes. •

K. GUGIS ADVOKATAS

Miesto ofisai

127 N. Dearborn St., Room 1111-12
Tel. Central 4411. Val. nuo 9-6Gyvenimo vieta:
3323 So. Halsted St.
Tel. Boulevard 1310Valandos: nuo 6 iki 8 v. y. kiek-
vieng vakarą, išskyrus ketvergą.
Nedėliomis nuo 9 iki 12 ryto.

A. A. Olis

ADVOKATAS

11 S. La Salle St., Room 2001
Tel. Randolph 1034 — Val. nuo 9-6Vakaraais
3301 S. Halsted St., Tel. Blvd. 6705
6-8 v. v. apart. Panedėlio ir
Pėtnyčios.

JOHN KUCHINSKAS

LITUUVIS ADVOKATAS

2221 W. 22nd St., arti Leavitt St.
Telephone Canal 2552Valandos: 9 ryto, iki 9 vakare. Se-
redioj ir Pėtnyčioj nuo 9 r. iki 6 v.
Veda visokių bylas visuose teis-
mose. Egzaminuoja Abstraktus
ir padirba visokius Dokumentus,
perkant arba parduodant Lotas,
Namus, Farmas ir Biznis. Skoli-
na Pinigus ant pirmo morgičiaus
lengvomis išlygomis.

JOHN I. BAGDZIUNAS

ADVOKATAS

Veda bylas visuose Teismuose, Egzami-
nuoja Abstraktus, Padaro pirmo ir
pardavimo, Dokumentus ir lietuviškus7 South Dearborn Street
Telephone Randolph 3241Vakaraais: 2151 West 22 Street
Telephone Canal 1667.

J. P. WAITCHES

LAWYER Lietuvių Advokatas

Dienomis Room 514-516
127 N. Dearborn St.,
Telephone Randolph 5584Vakaraais: 10717 Indiana Ave.
Tel.: Pullman 6377

S. W. BANES, Advokatas

Val.: 9 A. M. iki 5 P. M.

Room 909 Chicago Trust Building
79 West Monroe Street, Chicago.Telephone Randolph 2900
Rez. 3203 So. Halsted St.
Yards 1015. Val.: 6 iki 9 val.

Tel. Dearborn 9057

A. A. SLAKIS

ADVOKATAS

Ofisas vidurmiestyj:

Room 1726
CHICAGO TEMPLE BLDG.77 W. Washington St.
Cor. Washington & Clark

Namų Tel.: Hyde Park 3395

A. E. STASULANI

ADVOKATAS

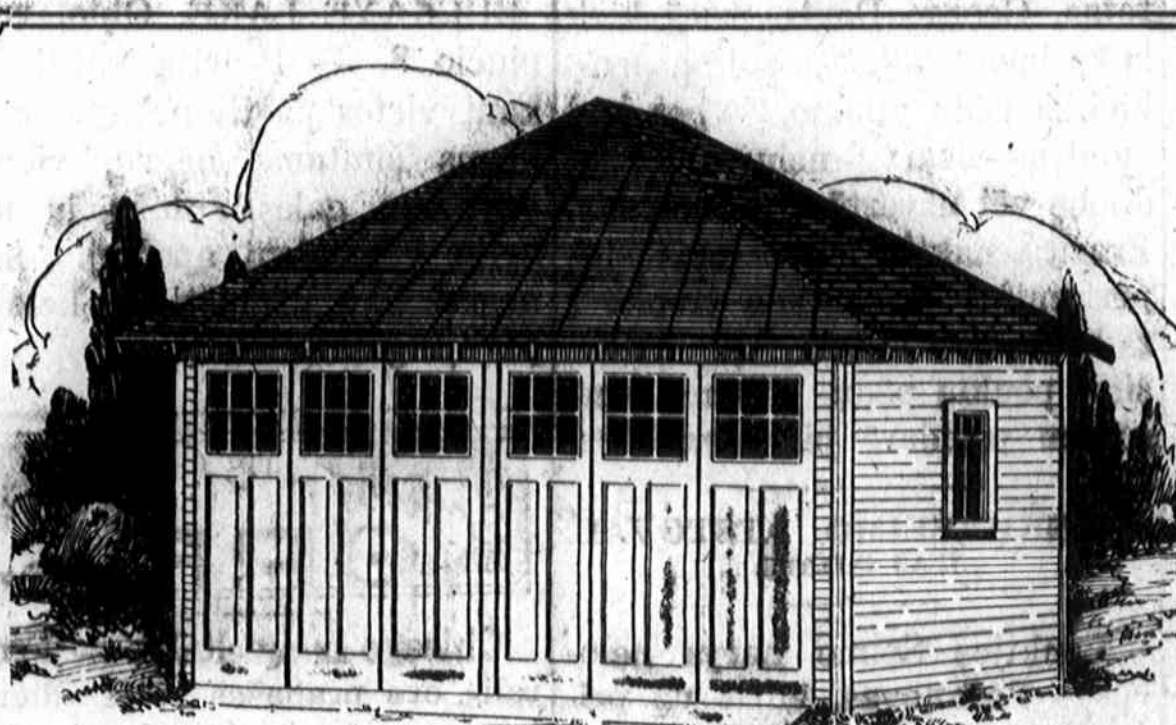
Ofisas:

911 Chicago Temple Bldg.
77 W. Washington St.
Tel. Central 6200Cicero Panedėlio vakare
1314 S. Cicero Av. T. Cicero 5036
Bridgeport kitais vakaraais
3236 S. Halsted St. T. Boul. 6737Plumingo ir Apšildymo Įrengimai
Oleilio kainomis visiems
Pigiausi dabar radiatoriai ir bolle-
riai. Jie bus brangesnis po mėnesio
gegužio. Sutaupyti pinigų tiesiai
pirkdam nuo musų.
PEOPLES PLUMBING AND
HEATING SUPPLY CO.
490 Milwaukee Ave. and
461 N. Halsted St.
Haymarket 1018, Haymarket 4251

Nepaprastas Pranešimas DOUGLAS PRODUCTS CO.

DABAR RANDASI SAVO NAUJOJE VIETOJE

2901-19 So. Halsted St., prieš Mark White Square Parką

Ateikite ir pamaty-
kite Cricagos pir-
mutinį ir didžiausį
lietuvių lentų jardą
ir medžio išdirbystę.Pilnos miteros mo-
deliai medinių ir
plieninių garadžių.Visokios rūšies len-
tos, stulpai ir sto-
gų dengimo ma-
terijolas.

\$397 NUPIRKS SITA \$397

PUKUS BUNGALOW STOGŲ GARADŽIUS

Mieros 18x18 pėdų, tinkamas del 2 karų. Pastatysime ant jūsų pačių lofo, pilnai užbaigtas, su cimentinėmis grindimis ir du sykiu numalevotas. Mes parduodame už pinigus arba išmokėjimais, taip kaip renka. Nepirkite bile kokių namų materialo ir nestatykite bile kokių gara-džiaus kol nepasimatysit su mumis. Mes sutauypsime jums pinigų ir viską garatuosime.

Telefonuokit, Rašykite arba Ateję Gaukit Musų ką tik
atspausta Naują Pilnatinį, 64 puslapių, Katalogą

DOUGLAS PRODUCTS COMPANY

2901-19 So. Halsted St.

Telefonas Calumet 6704

Musų puikus show
kambarys atdaras
del apžiūrėjimo. Bus
duodamos dovanos
kiekvienam atsilan-
kusiām.Dury, langai, kom-
binuotos dury, por-
čiai, sash remai,
moldingai, taipų
darbas, kieto me-
džio grindys.

SALUTARO RYTAS

Salutaro rytas tešviečia gražus;
Sveikata atgyja, kaip austa dangus.

KODEL?

1) — RYTAS —
2) — PIETUS —
3) — VAKARAS. —

TRYŠ DIENOS LAIKAL

TODEL, KAD:

Diena be ryto, žmogus be Salutaro
negali būti1) — Salutaras pridoda apetitą;
2) — Salutaras vidurius išvalo;
3) — Salutaras pataiso sveikatą.

SVEIKATA

Tik vienas doleris ir kvoteris bonkas.

Klauskite aptiekose arba prie

SALUTARAS DRUG & CHEMICAL CO.,
639 W. 18th St., Chicago, Illinois.

Rusiškos ir Turkiškos Vanos

12th STREET
Tel. Kedzie 89923514-16 Roosevelt Rd.
Art. St. Louis Ave.
CHICAGO, ILL.

KORESPONDENCIJOS

Detroit, Mich.

Šaukia progresistų konferenciją

E. J. Brock, pirmininkas progresistų balsuotojų lygos Michigan'o valstijoje, praneša, kad visų progresistų konferencija įvyks 21 d. rugpjūčio, Lansing, Mich.

E. J. Brock iš Detroit, Mich., S. Wesseliū (darbininkų advokatas) iš Grand Rapids ir J. M. Nelson iš Wisconsin, turėjo pasitarimą liepos 25 d. ir nutarė šaukti aukščiausią minėtą konferenciją. Michigan'o lietuviai darbininkai turėtų pasistengti, kad nepalikis be atstovo toj konferencijoje.

Viršminėta konferencija turėtų nustatyti ateinančių prezidentinių rinkimų kampanijos tvarką, kad La Follette laimėtų šioj valstijoje ir nutars ar statys valstijos ir miestų progresistų tikieta ar ne.

Draugijos ar pavieniai susiinteresavę šiuo klausimu gali kreiptis: Eugene J. Brock, 60 Clairmount Ave., Detroit, Mich., o Grand Rapidsiečiai prie adv. Sybrant Wesseliū.

Numatoma, kad p-lė Jane Adams ir Jeanette Rankin padės Michigan progresistams laimėti ateinančius rinkimus. Detroit piliečiai registruokitės! Nė vienas pilietis neturėtų palikti nesiregistravęs iki 13 d. rugpjūčio. Galima užsiregistruoti City Hall, 3 lubos, nuo 8 val. ryte iki 8:30 vakare.

—P. Jurksaifis.

Waterbury, Conn.

Lietuvos Dramos artistai.

Rugpjūčio 1 d. Waterbury įvyko Lietuvos Dramos artistų posėdis, aptarimui ir sudarimui darbo planų.

Dalyvavo artistai: V. Dineika, J. Dikinis, iš Worcesterio atvykę J. Olšauskas ir A. Vanagaitis ir informacijos tikslais P. Tendžiulytė.

Nutarta darbą pradėti gastrolėmis, nuo š. m. rugsėjo m. 20 d. Maršrutan įeina linksmas muzikališkai, vokališka programa su vaidinimu, deklamacijomis, kupletais, muzika ir dainomis, tarp kitko graži misterija "Laisva Lietuva." Jau baigiama ruošti originalę operetę "Munšainas." Didesniams miestams repertuarui numatomi grynai tautiški veikalai, kaip va: Z. Ciurlionienės "Aušros Sunys" ir "Pinigėliai", Maironio "Kęstučio Mirtis" ir k.

I gestrolės vyksta artistai: V. Dineika, J. Dikinis, J. Olšauskas ir A. Vanagaitis. Ši grupė gastrolių metu pasivadiną "Dzimdzi-Drimzi Vodevilius." Apie visus Teatro darbus nutarta plačiai informuoti lietuvių laikraštį. Išitas gastrolių maršrutas bus paskelbtas vėliau.

Apie nuolatinį Amerikos Lietuvių Teatrą be straipsnio "Musų Credo" tilps platesnių aprašymų ir žinių sekamuose laikraščiuose.

—Dzimdzi-Drimzi.

Kas tik gyvas pasaulyje, ieško laimės.

Bet nei vienas negali būti laimingas, jei serga širdies liga, bet daktaras F. G. Kinsmanas, budamas per 25 metus daktaru, surado vaistus nuo širdies ligos ir pavadė agentams — išplatinti visuomenė. Taigi kas serga širdies liga, malonėkite pasiekti laisvą mums. S. P. F. G. Agent, 985 Washington St., Boston, Mass.

Rašytojos Žemaitės paminklo reikalai

Prieš kiek laiko, kaip mums yra žinoma, buvo susikūręs komitetas sukelti reikalingą sumą pinigų dėl pastatymo rašytojai Žemaitėi paminklą. Aukos tam tikslui jau buvo pradėta rinkti ir, tur but, jau yra surinkta nemažai pinigų. Bet ar šis reikalas jau yra užbaigtas ar šiaip delkokių nors priežasčių sulaukys, — visuomenei apie tai nieko nepranešama.

Todel Keistučio Paš. Klubu vardu mes pageidaujame sužinoti:

1. Ar tebeegzistuoja komitetas sukelti pinigų rašytojos Žemaitės paminklo pastatymui,
2. Ar daug pinigų tam tikslui jau yra surinkta,
3. Butų geistina, kad komitetas (jeigu toks yra) atsilieptų per spaudą.

Komisija:

Jos. Sholtzman
Jonas Kondroška
M. Dundulienė.

svečius pas ukininkus

Pasikalbėjęs su savo draugu nutarė aplankyti Michigan ukininkus, tą pagarsėjusią lietuvių koloniją, kurioj randasi apie trys šimtai lietuvių ukininkų. Taip bent garsindavo agentai, kurie norėdavo kuodaugiau siai parduoti ukių Michigan valstijoje, ypač keturioliktai ir penkioliktai metais, kuomet buvo užėjusi bedarbė.

Viesą subatvakarį apie penktą valandą susėdę gatvekarin ir traukėme į miesto prieplauką, kur išplaukia laivai į Michigan paežerio miestus. Labai buvo nemalonu, kad reikėjo tris valandas laukti kol laivas pradėjo iš vietos judėti; nors buvo garsinta, kad laivas išplauks šeštą valandą vakare, bet prisiejo laukti iki pusės aštuonių, o mes nuvažiuojame į prieplauką dar pusę valandos prieš laiką. Laivas gražus, viskas moderniška, bet kaip vakare važiuojant nebebuvo galima gauti lovos pasisamdyti, nes per daug žmonių važiuoja ir visi stengias samdyti lovas ant nakties. Saulutei visai besileidžiant, laivą pasitraukė nuo kranto, o pasilikusieji prieplaukoj žmonės siūnčia linkėjimus išplaukiantiems laivui. Atsitolinus nuo kranto Chicago miestas atrodo visos dūmuose paskendęs, o į trumpą laiką ir visai išnyko Chicago.

Vanduo buvo ramus, taip kad negali jausti, jog laivu važiuoji. Laivas "Puritan" pirmą sustojimą daro Ludington ir po dvylikos valandų plaukimo jau buvo ten.

Ludington visai neatrodo į miestą palyginus jį su Chicago; prieplauka mažiukė, gatvės apie prieplauką negrystos. Tik toliaus paėjęs pamati panašumą į miestą; gatvekarų betgi nėra, tai prie prieplaukos suvažiovo keletas automobilių išvežioti pakeleivius. Laivas pastovėjęs savo laiką ir palikęs kas reikalinga, plaukė toliaus į šiaurę prie Manistė miestuko.

Išlipę iš laivo sužinojome, kad sekmadieniais nevaikščioja traukiniai, o mums reikėjo pasiekti Fountain miestuką už apie 28 mylios nuo Ludingtono. Tad pasivaikščioję po Ludingtoną ir pasisvečiavę, pasisamdėm automobilių ir traukėme į savo Fountain.

Fountain miestelis neatrodo nė kaip Lietuvos bažnytkiemis; keli gyventojai, daugiausia lietuviai, apie geležinkelio stotį ir visą miestelį. Laukai atrodo nekoki, daugumoj smiltinai ir nelygūs; sodnų mažai tėra, netaip kaip apie Benton Harbor ar Grand Rapids. Bet žmonės matosi kiti labai užganėdinti, o ypač, kurie seniau apsigyveno. Man teko susitikti keletą uki-

ninkų ir nė vienas nesiskundė. Žinoma, yra ir prastų laukų. Nusipirkusiems nedirbtas kelmynes sunku yra prasidėti, bet žmogui nebijantiui darbo, visgi galima gyventi ir nereikia bijoti bedarbės.

Paviešėję keletą dienų ir linksmiai laiką praleidę grįžome atgal į tą pasmirdusią Chicago. Nors buvo nemalonu aplieisti tuos žaliuojančius miškus ir laukus, bet ką padarysi, kad aplinkybės tokios.

Gryždami iš Fountain į Ludingtoną geležinkeliu, teko pravažiuoti pro Scotville miestelį. Dešimt metų atgl man teko lankytis Scotvillės aplinkinėje ir miestelį tada buvo labai mažiukas, bet dabar atrodo daug jau paaugęs negu kiti tos aplinkės miestukai; matosi ir keletas naujų namų pristatytą.

Aplanę Michigan lietuvių koloniją traukiu atgal į Chicago. Laivui atsitolinus nuo Ludingtono, per keturias valandas matėsi pakraščiai Michigan smiltynų, o po dešimties valandų pradėjo rodytis ir Chicago žiburiai ir neužilgo laivas pasinėrė į debesius dūmų.

Nors trumpai, bet labai linksmiai praleidome tas kelias dienas tyrame Michigan ore, tarp savo lietuvių žmonių pagarsėjusio lietuvių kolonijoj.

—J. Beliackas.

Atviras laiškas p-nui S. Kodžiui

117 N. Dearborn, Chicago, Ill.

Gerbiamasis Tamista!

Lietuvos Universiteto vardu nuosirdžiai tariau Tamistai ačiū, už ką dovanojai mūsų augštajai mokslo įstaigai savo senųjų monetų, šiaip archeologijos ir etnografijos bei kitokių rinkinius. Smulkų tų daiktų sąrašą paskelbs vedėjai tų Lietuvos Universiteto įstaigų, kuriose dovanotieji daiktai bus laikomi ir studentų naudojami.

Su didžia pagarba

Kun. P. Bučys.

Lietuvos Universiteto profesorius ir rektorius.

ATSILIEPKITE

P. Julius Papendick gyvenusis 3310 So. Wallace Str. yra prašomas kuogreičiausia ateiti į Naujienų ofisą. Yra gauta žinia iš Lietuvos, kad jo giminaitis, Jonas Kiaupas yra miręs ir siųsti pinigai telegramu yra sulaukyti Kaune, kolei nebus duota siuntėjo įgaliojimas išmokėti pinigų jo pačiai ar kam kitam.

Pažymėtinas pasveikinimas Mrs. Spink

Suteikia Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound Pilną Kredita.

Minn. June, Wis. — "Aš buvau gydoma, bet rodosi niekas negalėjo man pagelbėti ir aš buvau taip silpna, taip kad aš turėjau gulėti lovoje daugiausiai ir buvau kaip invalidas. Aš turėjau skausmus užpakalyje ir lyties organuose ir mano skilvus visuomet nedavė man ramumo. Mano vyras pamatė Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound apskelbimą, ir pamatė, kad tai yra geras dalykas, parnešė man namo ir patarė vartoti. Po išvartojimo 1 butelio, aš galėjau vaikyti, ir po išvartojimo 6 butelių, aš galėjau dirbti savo darbą, kuriuo negalėjau dirbti per ilgą metą. Aš turiu tik gimusį kūdikį, kuris auga labai gerai ir aš vis dar vartoju Vegetable Compound ir jaučiuosi daug geriau negu keturi metai atgal. Gyduolės tikrai yra geros ir geras dalykas turėti namuose." — Mrs. George Spink, Minnesota Junction, Wisconsin.

Visoje plačioje šalyje pirkėjai Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound raportuoja, kad 98 nuošimčiai turėjo pasisekimo. Pardavinimui pas aptiekorius visur.

NAUJIENU

Pinųgių Siuntimo Skyrius atdaras kasdien nuo 8 v. ryto iki 8 v. vakare. Nedėdieniais nuo 10 v. ryto iki 2 val. po piet.

TIK PRIMINIMAS

1 3 AR 4 MĖNESIUS

Nuo dabar jūs galbut turėsite pirkti anglis. Jei jūs turite pinigų pasidėkite tam dalykui. Pradėkite taupyti tuojau, padėdamas kelis dolerius į jūsų banką kiekvieną savaitę. Jūs galite gauti taupymų knygutę padėdamas vieną dolerį ar daugiau.

Peoples Stock Yards Bank

DIDELIS BANKAS

ant kampo

47 St. ir Ashland Ave.

CHICAGO

Gerai žinomas bankas tarpe lietuvių visoje Amerikoje savo stiprumu ir geru patarnavimu.

KLEIN BROS PIANO STORE

2027-29 SOUTH HALSTED ST.

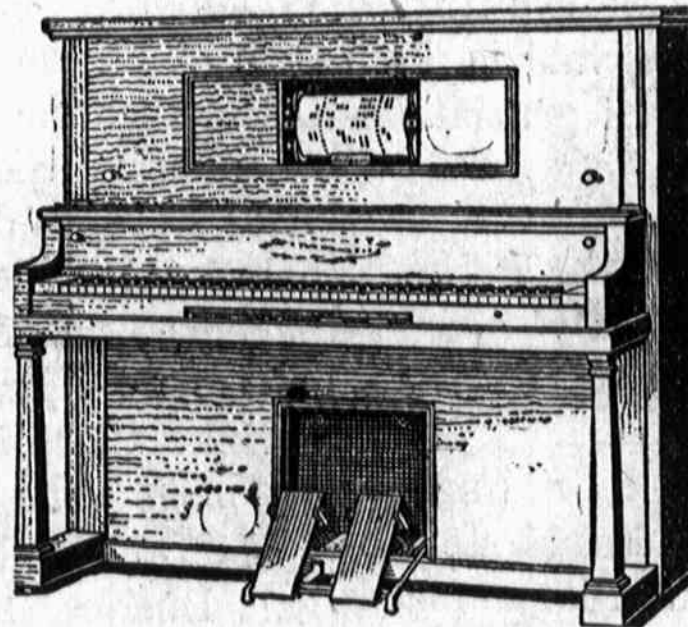
SUTAUPYKIT! \$200 AR DAUGIAU

Žiūrėkit! Skaitykit!

Dabar yra laikas pirkti šį grojklį pianą. Ir štai yra vieta jo pirkimui.

Mes ką tik gavome keletą pilnų karų grojklų pianų kurie yra pasiulomi jums labai žemomis kainomis.

MR. BUSHAS, mūsų lietuvis pardavinėtojas, No. 14, maloniai jums patarnaus ir padės išsirinkti geriausį pianą.

Augštos Rušies CALDWELL GROJKLIAI PIANAI

Su 50 rolelių, benčiumi ir uždangalu, tiktai

\$195

Lengvais išmokėjimais be palukanų.

Pianų krautuvė atdara utarninko, ketvergo ir subatos vakarais.

Garsinkitės "Naujienose"

Mrs. MICHNIEVICZ - VIDIKIENE AKUŠERKA

3101 So. Halsted St., kampo 31 gat.

Tel. Yards 1119.

Baigusis akušerijos kolegiją; ilgai praktikuojusi Pennsylvanijos ligonbučiuose. Sąžiningai patarnauja, visokių ligose prieš gimdymą, laike gimdymo ir po gimdymo. Už dyką patarnaus, da ir kitokiuose reikaluose moterims ir merginoms, kreipkitės o rasiite pagalbą. Valandos nuo 8 ryto iki 1 po pietų, nuo 6 iki 9 val. vakare.

Jei abejojate akimis, pasitarkite Dr. A. R. BLUMENTHAL

Optometrist
Tel. Boulevard 6487
4649 S. Ashland Ave
Kampas 47-tes gat.
3-tes lubos

Dr. J. Jakubauskas

Pasekmingai gyda staigias ir chorinines ligas NARAPATI-JOS budu — be vaistų, be operacijų

4647 So. Halsted St.,
Val. 9 iki 12 ir 8 iki 9 vak.
Tel. Boulevard 4774

ROSELANDO OFISAS:
11132 So. Michigan Ave.
2 iki 7 vak. Tel. Pullman 5147

Physical Health Institute DR. VELONIS, Ph. D. C., D. O., N. T.

Gyda įvairias ligas, o ypatingai užsisėmusias, be vaistų ir operacijų, naujausiais būdais.

4204 Archer Ave., Chicago, Ill.
Brighton Park, 2-ry lubų, Rumas 1
Valandos nuo 9 ryto iki 12 pietų.
Vakare nuo 6 iki 8 val. vakare.
Nedėdieniais nuo 9 iki 12 pietų.
Telephone Lafayette 4543

LITTLE SPINOGRAPHS

Geriausias išmetimas lošiamų kauliukų, tai išmetimas jų lauk.

Kai kurie žmonės mėgsta lošti savo sveikata. Lošimas yra brangus ir pavojingas. Kuomet jūs susirgsite, atsilankykite pas Chiropractor kuris negembliuoja, bet suranda priežastį jūsų ligos. Chiropractor pagydydys jums kuomet jūs sergate.

DR. J. M. FINSLOW, Chiropractor
1645 W. 47 St., Chicago, Ill.
Tel. Boulevard 7006
Valandos nuo 2 po pietų iki 8 vakare. Nedėlioj nuo 10 iki 12 dieną

LIETUVIŲ DAKTARAI

Daktarai kurių vardai čia padėti, yra pasiriję tarnauti lietuviams.

Telefonas Boulevard 1939
DR. S. A. BRENZA
Ofiso Valandos:
9 iki 12, 1 iki 3 dieną
ir 6:30 iki 9:30 vakare
4608 S. Ashland Ave.,
netoli 46th St. Chicago, Ill.

A. L. DAVIDONIS, M. D.

4643 So. Michigan Ave.
Tel. Kenwood 5107.
Valandos: nuo 9 iki 11 val. ryto; nuo 5:30 iki 7:30 vakare

Dr. A. J. KARALIUS

Gydytojas ir Chirurgas
3303 So. Morgan St., Chicago.
Telephone Boulevard 2160
Valandos
Nuo 9 iki 12 val. dienos ir
Nuo 2 iki 9 val. vakare

Dr. A. K. Rutkauskas

GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
4442 So. Western Ave
Tel. Lafayette 4146.

Tel. Blvd. 3188
M. Wolkewicz
BANIS
AKUŠERKA
Turū patyrima. Pasekmingai patarnauja moterims prie gimdymo kiekvienam atsitikime. Teikia ypatingą prižiūrėjimą. Duodu patarimus moterims ir merginoms dykai.
3113 South Halsted St.

DR. HERZMAN

—IS RUSIJOS—

Gerai lietuviams žinomas per 15 metų kaip patyręs gydytojas, chirurgas ir akušeris.

Gydo staigias ir chonriškas ligas vyrų, moterų ir vaikų pagal naujausius metodus X-Ray ir kitokius elektros prietaisus.

Ofisas ir Laboratorija: 1025 W. 18th St., netoli Morgan St.

VALANDOS: Nuo 10—12 pietų ir nuo 6 iki 7:30 val. vakare.

Dienomis: Canal 3110. Naktį Drexel 0950 Boulevard 4136

3410 So. Halsted St.
Val.: 9—10 A. M. ir po 8 val. vak.

DR. CHARLES SEGAL

Praktikuoja 17 metų Ofisas
4729 So. Ashland Ave., 2 lubos Chicago, Illinois

Specialistas džiovos Moteriškų, Vyriskų ir Vaikų ligų.

OFISO VALANDOS:
Nuo 10 iki 12 val. ryte, nuo 2 iki 4 val. po piet ir nuo 7 iki 8:30 val. vakaro. Nedėliomis nuo 10 valandos ryte iki 12 val. po piet. Telefonas Midway 2880

DR. MAURICE KAHN

4631 So. Ashland Ave.

Ofiso Valandos: nuo 10 iki 12 dieną, 2 iki 3 po pietų, 7 iki 9 vakare. Nedėliomis nuo 10 iki 12 dieną.

DR. M. J. SHERMAN

Specialistas moterų ligų 1724 So. Loomis, kampo 18 ir Blue Island. Ofiso valandos nuo 2 iki 4 po pietų ir nuo 7 iki 9 vakare. Telefonas Canal 1912 Naktinis Tel. Drexel 2279

DR. MARYA DOWIAT-SASS

1707 W. 47th St.

Valandos nuo 8 iki 12 dieną, nuo 6 iki 8 val. vak. Nedėliomis nuo 8 iki 2 val. po pietų

Ofiso tel. Boulevard 9698
Rezidencijos tel. Drexel 9191

Dr. A. A. Roth

Rusas Gydytojas ir Chirurgas Specialistas Moteriškų, Vyriskų Vaikų ir visų chonriškų ligų

Ofisas: 3103 So. Halsted St., Chicago arti 31st Street

Valandos 10—11 ryto; 2—3 po piet, 7—8 vak. Nedėliomis 10—12 dieną.

Dr. Benedict Aron

Ofisas 3803 S. Kedzie Ave. Phone Lafayette 0075. Valandos 2-6 vak. Rezidencija 3150 W. 63 St. Phone Prospect 0610. Valandos iki 10 ryto, 7 iki 8:30 vakare. Del specialų sutarčių telefonuokit Prospect 0610

Dr. M. Žilvitis DENTISTAS

Perkėlė ofisą iš Brighton Park į Bridgeportą
3265 So. Halsted St.

Valandos nuo 9 ryto iki 9 vakare. Subtatoje nuo 9 ryto iki 6 vakare. Nedėlioje nuo 9 ryto iki 12 dieną.

Francuziškas Daktaras

Specialistas kraujo, odos, chonriškų ir slapų ligų

Gydo su pagalba naujausių metodų X-Ray Spinduliai

Ofisas 1800 So. Ashland Ave. ant viršaus Ashland State Banko Telefonas Canal 0464

Valandos 2:30 iki 5 ir 8 iki 10. Nedėlioj nuo 2:30 iki 4:30 po piet;

Buras 4348 Archer Ave. Val. nuo 12:30 iki 2 ir nuo 6 iki 8 Telefonas Lafayette 3878

Dr. J. W. Beaudette

NAUJIENOS

The Lithuanian Daily News
Published Daily Except Sunday
By The Lithuanian News Pub. Co., Inc.

Editor R. Strigaitis

1728 South Halsted Street
Chicago, Ill.
Telephone Roosevelt 8589

Subscription Rates:
\$3.00 per year in Canada.
\$7.00 per year outside of Chicago.
\$5.00 per year in Chicago.
8c per copy.

Entered as Second Class Matter
March 17th, 1914, at the Post Office
at Chicago, Ill., under the act of
March 2nd, 1879.

Naujienuos eina kasdien, išskyrus
palmadienius. Leidžia Naujienuos
Bros., 1728 So. Halsted St., Chicago,
Ill. — Telefonas: Roosevelt 8589.

Užsakovų kainos:
Chicagoje — paštui \$3.00
Metams \$3.00
Pusmetiui \$1.50
Trims mėnesiams \$1.50
Dviem mėnesiams \$1.00
Vienam mėnesiui \$0.75

Chicagoje per nešiojimą:
Viena kopija \$0.50
Savaitė \$1.00
Mėnesis \$1.75

Užsakovų kainos, ne Chicagoje,
paštui:
Metams \$3.00
Pusmetiui \$1.50
Trims mėnesiams \$1.50
Dviem mėnesiams \$1.00
Vienam mėnesiui \$0.75

Lietuvon ir kitur užsakovams:
(Atpiginant)
Metams \$3.00
Pusmetiui \$1.50
Trims mėnesiams \$1.50
Dviem mėnesiams \$1.00
Vienam mėnesiui \$0.75

Amerikos Darbo Federacijos polemika.

Amerikos protestoniškų bažnyčių federalė taryba, darbdama apžvalgą šios šalies darbininkų judėjimui, išreiškė viltį, kad tie elementai, kurie dabar remia senatoriaus La Follette'o kandidatūrą į Jungtinių Valstijų prezidentus, tuoj po rinkimų sukurs Darbo Partiją, kurioje vadovaujančią rolę vaidins socialistai, panašiai kaip Anglijos Darbo Partijoje.

Šitas bažnyčių federalės tarybos pranašavimas išaukštinė aštrų atsakymą iš Amerikos Darbo Federacijos viršininkų. Vienas josios viceprezidentų, Matthew Woll, pareiškė spaudai, kad Amerikos Darbo Federacija nieku būdu neatsižadės savo priešingo socializmui nusistatymo, nežiurint to fakto, kad dabartinėje rinkimų kampanijoje ji kartu su socialistais remia La Follette'ą. P-as Woll, be to, pasakė, kad Amerikos socialistai anaipol negali kontroliuoti darbininkų judėjimo šioje šalyje, kadangi jie "nuolatots eina silpnyn" ir šandie jau esą "visai diskredituoti".

Šita polemika rodo, kad Amerikos socialistai visai nėra atsižadę savo pozicijos ir kapituliuoti gomperšiniams elementams darbininkų unijose, kaip pasakoja komunistų demagogai. Gomperšas ir jo draugai labai gerai numano, kad su socialistais jiems teks išlaikyti sunkią kovą dėl vadovavimo darbininkų judėjime.

Darbo Federacijos vadai mano, kad jie šitą kovą laimės, kadangi "socialistų filosofija niekuomet nebus politinis arba intelektualis keliarodis Amerikos darbininkams"; bet mes tikimės, kad patyrimas duos jiems kitokią lekciją. Anglijoje kokie dvidešimt metų atgal daugeliui darbininkų unijų vadų

taip pat išrodė, kad socialistų filosofija yra "svetima" darbininkų minioms; o šandie tų minių priešakyje stovi socialistas MacDonaldas! Amerikoje ta evoliucija eis dar sparčiau, kadangi socializmas dabar yra jau ne tik teorija, bet ir milžiniška visuomeninė jėga daugelyje šalių.

Didvyrių garbinimas.

Maskvoje vėl tapo išstatytas viešai parodai Lenino lavonas.

Jisai yra balzamuotas ypatingu chemišku procesu, kainavusiu tukstančius dolerių, bet užtat davusiu tokį rezultatą, kad Lenino kunas išrodo, kaip gyvas, net su šypsena ant veido. Lavonas yra idėtas į brangų karstą su stikliniu antvožu, ir publika eina jo žiūrėti.

Šitą parodą sovietų valdžia surengė tam, kad labiausiai reklamuotų savo mirusįjį vadą žmonėms. Nabašninką Lenina ji nori padaryti koku tai nepaprastu "didvyriu", kurio asmuo žavėtų minių fantaziją.

Tai yra naiviausia didvyrių garbinimo forma. Su Leninu bolševikai apseina visai taip, kaip katalikų bažnyčia su savo šventaisiais, apie kuriuos ji skelbia, kad jie po savo mirties turi ypatingą "macę", kaip "dušios išganymo" įrankiai. Bolševizmas vis labiau puola į kudiakystę, — panašiai, kaip senas žmogus, kuomet nusilpnėja jo protas. Darbininkų judėjime jisai žingsnis po žingsnio atgaivino tuos metodus, kurie buvo vartojami pačioje pradžioje kapitalistinės gadinės; politikoje jisai daugeliu atžvilgių sugrįžo prie viduramžių idėjų. Dabar jisai mėgina pamėgdžioti ir atgyvenusias religinio kulto formas, paversdamas garbinimo objektu žmogaus lavoną.

Protiniai atsilikusios žmonės gali tatau patenkinti. Bet apsišvietusieji darbininkai žiuri į tuos bolševikų gaivintus prietarus tikrai su panieka.

Socialistinė valdžia Danijoje.

Apie Daniją ir jos socialistinę valdžią beveik nieko negirdėt didžiojoje Amerikos spaudoje. O tuo tarpu tenai dedasi gana įdomių dalykų.

Danijos ministerių kabinetas, kurio priešakyje stovi socialdemokratas Stauning, gyvuoja jau ketvirtas mėnuo. Jisai remiasi ne vien socialistais, bet ir radikalais, nes socialistai Danijos parlamente dar neturi daugumos. Atstovų rmuose jie turi tik 55 narius iš 149. Radikalų partija, kuri yra sudariusi koaliciją su socialdemokratais, turi 20 atstovų. Tuo būdu abi remiančios valdžią partijos turi tikrai vieno balso daugumą apatinėje parlamento dalyje. O senatė jiedvi yra net mažumoje.

Nežiurint tokios savo padėties, socialistinė Danijos valdžia gana sėkmingai vykina savo programą. Socialistų partija reikalavo, kad po valdžios kontrole būtų patatyta šalies finansai. Stauningo kabinetas tuo reikalu įteikė parlamentui įstatymo sumanymą, kuriuo įsteigiamas centralinė finansų taryba, kuri turi galią sustabdyti spekuliaciją ir išsiskindimą nuo mokesčių. Parlamentas priėmė sumanymą. Toliaus, socialistai reikalavo, kad būtų uždėtas specialis mokesnis stambiems turtams (ne mažesniems kaip 48,000 kronų) valstybės skoloms padengti; iš šito mokesnio tikimasi gauti apie 400,000,000 kronų, kas padengtų kokią trečdalį valstybės skolų. Stauningo kabinetas pasiūlė parlamentui priimti ir šitą reikalavimą, ir atstovų butas jį priėmė. Tik atžagareiviškoji senato dauguma idėjo į šią reformą pataisų, kurias atstovų butas turės dar apsvastyti rudens sesijoje. Valdžia yra pasiryžusi nedaryt nusileidimų atžagareiviams.

Ji yra, be to, pravedusi keletą kitų gerų reformų: panaikino augstus įvežamus muitus; apsaugojo butų nuomotojus nuo perdidelių randų; sugrąžino pilietines teises darbininkams, kurių teisės buvo susiaurintos dėl naujųjoms pašalpomis nedarbo laiku. Valdžia atšaukė kariuomenės manevrus, ir dabar ji rengiasi panaikinti bajorijos titulus. Varsaros atostogų metu ji gamina projektus monopolizuotųjų pramoninių paėmimui ir visuomenės rankas; svarsto platų namų statymo programą ir daro planus mokyklų sistemos pataisymui.

Gal populiariausias visų valdžios sumanymų yra jos planas pakeisti nuolatinę kariuomenę sienų sargybos sistema. Tą planą įvykinti, karo reikalams pakaktų 10,000,000 kronų vietoje 60,000,000, kurie buvo išleidžiami kasmet iki šiol. Milžiniška dauguma Danijos žmonių pritaria šitam valdžios sumanymui.

Ot, jeigu Lietuva turėtų tokią protingą valdžią, kaip Danija. Kaip ji gražiai imtų tarpti!

MacDonaldo laimėjimas.

Ketvirtadienį Anglijos parlamentas išsiskirstė atostogoms, nutardamas susirinkti ne vėliau kaip spalio 28 dieną. Iki jisai susirinks, valdžia užbaigs derybas su kitomis Santarvės valstybėmis ir su Vokietija dėl reparacijų sutvarkymo ir toliaus tarptautinių ryšių.

Vien tas faktas, kad MacDonaldo kabinetas jau išgyveno šešis suviršum mėnesius ir turi pilną galią vesti krašto reikalus toliaus, reiškia didelį Darbo Partijos laimėjimą. Pusė metų atgal, kuomet Anglijoje buvo tik kė susidariusi socialistinė valdžia, visas pasaulis manė, kad tai busiūs trum-

pas eksperimentas. Dauge- lis žmonių spėjo, kad Anglijos socialistai, budami valdžioje, diskredituos save rinkimų aktyse, kadangi jie nesugebės įvykinti nė vieno svarbesnį punktą savo programo. Tuo gi tarpu šioje valandoje MacDonaldo kabinetas turi nepalyginamai daugiaus autoritetą ir namie ir užsieniuose, negu pradžioje.

Prieš išsiskirstant parlamentui socialistinė Anglijos valdžia laimėjo labai reikšmingą pergalę, kuri žada padaryti jos poziciją ateityje dar stipresnę.

Ji paėmė viršų ant konservatorių ir ant liberalų Rusijos klausime. Abiejų šitų kapitalistinių partijų vadai norėjo, kad MacDonaldo kabinetai nepavyktų susitarti su sovietų Rusija. Kai valdžios atstovas pranešė parlamente, kad derybose su bolševikų delegacija tapo išdirbtos dvi sutartys, kurias valdžia ketina tuojaus pasirašyti, tai žymus žmonės iš konservatorių ir iš liberalų — buvusieji ministrai ir premjerai — šoko smarkiai atakuoti kabinetą, įrodinėdami, kad jo padarytosios sutartys su rusais esančios tikrai akių monymas ir kad Anglija nieku būdu negalinti jas priimti. Smarkiausia už visus kalbėjo didysis liberalų vadas Lloyd George. Jisai net kaltino valdžią, kad ji tam tikrais savo pažadais rusams sulaužiusi savo žodį, duotą parlamentui.

Bet koks buvo tų atakų rezultatas? MacDonaldas pareiškė griežtai, kad jisai yra pasiryžęs pasirašyti po sutartimis tuojaus, ir kuomet tapo paduota parlamentui pasiūlymas, kad pasirašymas būtų atidėtas, iki parlamentas nuodugniau apsvartys klausimą, tai inėšinas buvo sumuštas 157 balsais prieš 77. Reiškia, iš pačių konservatorių ir liberalų tik mažas dalis atstovų parėmė savo vadus prieš valdžią.

Tai yra skaudus smūgis Anglijos socialistų priešams ir ypatingai tokiems "didvyriams", kaip Lloyd George. Mažiaus kaip dvejetas metų atgal šis liberalizmo auksaburnis buvo kuone visos Europos diktatorius, o dabar net su konservatorių pagalba pačiam Anglijos parlamente jam tepasisekė surinkti tikrai keletą dešimčių balsų prieš socialistus!

MacDonaldo kabineto pergalė Rusijos klausime turi didelės reikšmės ne tik Anglijos ir Rusijos ateičiai, bet ir visai tarptautinei politikai. Jeigu Anglijos parlamentas būtų atmetęs sutarimą su Rusija, tai nebūtų jokios vilties sovietų valdžiai susitaikyti su Europos valstybėmis arba su Amerika. Jai tektų toliaus verstis intrygų darymu Balkanuose ir Azijoje ir "revoliucinės" propagandos skleidimu Europos darbininkų judėjime. Ta politika ne tik neduotų Europai atgauti taip reikalingą jos rekonstrukcijai ramumą, bet anksčiaus ar vėliaus neišvengiamai atvestų prie naujų eksplozijų

ir pačią Rusiją. Kominternas "teziais" Rusijos mužikus nuo bado neapgins ir sugrįvusios rusų pramonės neatgaivins; žmonių kentėjimas gi turi savo ribas — net ir Rusijoje.

Dabar gi yra vilties, kad Anglija ims vesti platesnę prekybą su Rusija ir neatsisakys pasikolinti jai pinigų. Anglijos pavyzdžiu paseks ir Francija. Ims keistis politi-

Iš Vilniaus Lietuvių Gyvenimo

[Musų specialio koresp. pranešimas]

Pačiam Vilniaus mieste yra lietuvių gana daug. Suig užsiėmimo daugiausia čia įvairios rūšies darbininkų, kaip antai: kiemsargių, tarnaičių, sargų ir t.t. Bet kadangi dabar Vilniuje lietuvių buti "ne madoj", tai daugelis nusiduoda lenkai esą. Teisybė pasakius, nieko tame nėra stebėtino. Juk "mados" nuolat keičiasi, kartais net kelis kartus į metus, o ypač pas mus, Vilniuje. Kuomet Vilniuje buvo lietuviai, vilniečiai gerai mokėjo lietuviškai, o prie bolševikų — rusiškai. Kitų amatų lietuvių Vilniuje palyginti gana mažas. Taip, pirklių lietuvių visam mieste tik keletas. Žinoma, butų jų daug daugiau, jei ne įvairios kliūtys. Mat, dalykas tame kad kiekvienas pirklys kasmet turi atnaujinti vadinamąją "koncesiją" tai yra leidimą pirkliuoti, o koncesiją gauna tikrai Lenkijos piliečiai. Pilietybę gauti lietuvių gana sunku, ypač tiems, kurie ne nuolat čia gyvena. Lietuvių inteligentų Vilniuje labai mažas. Visi Vilniaus lietuviai inteligentai — tai vietinės gimnazijos ir mokytojų seminarijos mokytojų ir dar kokie trys gydytojai. Tikrai kunigų lietuvių visam Vilniaus krašte ne mažas. Užpėnai čia gana daug buvo lietuvių inteligentų, bet dalį jų vietinė administracija išsiuntė į Lietuvą, kiti patys išlaikė. Bėga iš Vilniaus ne tik lietuviai inteligentai, bet ir kiti amato žmonės. Priežastis — sunki materialinė padėtis. Materialinė padėtis visų čia yra gana sunki. Darbininkai uždirba niekus, vos juodai duonai užtenka. Ligi šiolei ne blogai uždirbdavo įvairūs amatininkai, kaip antai: kurpiai, siuvėjai, bet dabar ir jų padėtis žymiai pasidarė sunkesnė nes mažas kas taisosi rubus. Mokytojai gauna pusę prieškarinės algos. O jeigu atsiminsime, kad gyvenimas čia pabrango mažiausia tris kartus negu prieš karą, tai suprasime, koks čia gali būti gyvenimas. Todėl nieko nėra stebėtino, jei daugelis lietuvių bėga iš Vilniaus. Kiekvienas žmogus turi kantrybės ribas, o kuomet gyvenimas daros nepakenčiamas, keliauja ieškoti geresnių sąlygų.

Lietuvių draugijų jokių čia nėra, jei ne skaityti zitičių ir gal dar kitokių davykų draugijelių. Prieglaudomis iš mokinii bendrabučiais rūpinasi Lietuvių Centro Komitetas. Reikia pastegėti, jog Centro Komitetas tai nėra kokia tai draugija, kaip daugeliui gali išrodyti. Jis susitvėrė pradžioj karo kaippo "Draugija nukentėjusiems dėl karo šelpiti". Rusams apeldžiant Vilnių didžiūna tos draugijos narių išvažiavo į Rusiją, bet keletas žmonių pasiliko Vilniuje ir palaikė šios naudingos įstaigos gyvavimą ligi šiai dienai. Dabar Centro Komitetas užlaiko skaitlingus neturtingų mokinių bendrabučius ir našlaičių prieglaudas. Puikiausi Centro Komitetui laikai buvo 1920 — 21 m. Tada vaikai buvo stačiai badu mariniami, nes maitinosi išimtinai grūdais. Gavėje ir mokykloje dažnai apalpdavo iš bado, o kitų buvo kojos

ka sulig Rusijos ir Amerikoje, kuomet pasirodys, kad stambiausios Europos šalys gyvena geruose santykiuose su Maskva.

Žodžiu, Anglijos nutarimu eiti prie susitaikymo su Rusija atsirado kelias ramiam Europos plėtojimuisi ir tarptautiniam kooperavimui. Įvykines tokį svarbų dalyką, MacDonaldo kabinetas tiek sustiprės, kad priešų atakų galės nebepaisyti.

sutinusios. Bet už tai negalima kaltinti Centro Komiteto, nes pagerinti našlaičių buvį jis negalėjo. Daržovių ir bulvių Centro Komitetas turėjo iš nuomojamų daržų, bet finansai buvo visiškai išsekę, kadangi iš šalies beveik visiškai negavo jokių aukų. Žinoma, galėjo to visko našlaičiai taip skaudžiai ir ne atjausti, jei ne tas nelemtos atminties "ištautėjusių lietuvių kėlimas", kitaip sakant, jei ne Laikinojo Komiteto kvaila politika. Mat, Laikinasis Komitetas "ištautėjusiems lietuviams kelti" leido kelis lenkų kalba laikraščius, rusų kalba ir šiaip išleido daugybę lenkų kalboj visokių "paškvilių", kurių ne tik niekas neskaitė, bet apie kuriuos ir atminties nepaliko. Viskas toms kvailybėms išleido daugybę pinigų, kurie galėjo būti daug tiksliau suvartoti. Dabar našlaičių padėtis, aciu Amerikos tautiečių aukoms, kiek pagerėjo: vaikai gauna duonos, o retkarčiais r mėsos.

Dabar apie Vilniaus Lietuvių Laikinią Komitetą. Laikinasis Komitetas irgi nėra draugija. Jo atsiradimo istorija tokia. Kuomet pirmą kartą lenkų kariuomenė užėmė Vilnių, čionykščiai lietuviai išrinko Laikinią Komitetą. Laikinojo Komiteto pareiga buvo ginti Vilniaus lietuvių reikalus, pareikšti lietuvių nusistatymą dėl susidariusios padėties ir apskritai atstovauti Vilniaus lietuviams. Taisgi Laikinasis Komitetas buvo tada kaip ir lietuvių atstovybė. Reikia pastebėti, kad pirmieji lenkai gana skaitėsi su Laikinoju Komitetu. Užtekdavo Laikinajam Komitetui kreiptis į lenkų administraciją dėl kurio nors kalinio ir paludyti kad jis ne bolševikas, ir jį tuojau paliosuodavo. Laikinasis Komitetas liudydavo įvairius dokumentus ir net davinėjo leidimus į Lietuvą. Vėliau Laikinią Komitetą kelis kartus rinko iš naujo. Neva renka jį kasmet ir dabar. Bet tie "rinkimai" tai tikra komedija. Tėveliai sumobilizuoja visas davatkas ir duoda griežtas instrukcijas už ką balsuoti, o už ką ne. Žinoma, išrenka tuos, kurie patinka davatkoms. Del įvairumo išrenka vieną du svietiškiu (ne davatkas) — dekoracijai. Jau beveik du metai kaip Laikinasis Komitetas tuni kaip pelė po šluota ir jokio gyvybės ženklų neparodo. Nieko ir negali veikti nes dabartinė lenkų administracija su Laikinoju Komitetu visiškai nesiskaito ir kenčia jį toliai, kol jis miega. Bet užtat Laikinojo Komiteto kanceliariją veikia kasdien paskirtomis valandomis, net didžiūtojų apmokamų esama. Taip pat posėdžiuoja jis gana punktualiai, į savaitę ar j dvi kartą. Bė kas keisčiausia, tai kad Komiteto nariai užsimoka sau už kiekvieną posėdį. Tai yra nauja visuomenės veikėjų rūšis, kurie be užmokesnio nei ne "klipst". Žinoma, užmokesnis tas ne didelis, stačiai juokingas, bet faktas palieka faktą. Laikinasis Komitetas Vilniaus lietuviams jokios naudos ir jokios bėdies ne atneša. Kiekvienas vilnietis savo rei-

kalais rūpinasi pats, o apie kokią tai Laikinojo Komiteto atstovavimą kalbėti netenka. Puikiausia supranta tai ir patys Komiteto nariai. Bet kam tada užsiminėti komedijų krėtimu? Man rodos, daug geriau būtų vietoj užsiminėjus apmokamų posėdžių darymu užsimti kuo nors rimtesniu. Kam kam, bet Vilniaus lietuviams ši įstaiga tai jau mažiausiai reikalinga. Labiau ji gal reikalinga anos pusės dvarininkams. —Is. Av. Vilnius, 17-VII-24.

Tarptautinių darbo žinių sutrauka

BRAZILIJA: Ieško Europos Imigrantų. — Sakoma, kad Brazilijos Agrikultūros Ministerija deda visas pastangas pritraukti Europos imigrantus, ypač Vokiečius ir Italus, kurie yra prityrę agrikulturoj ir kurie padėtų Brazilijai kilti.

KINLIJA: Knygų Apdarytojų Streikas. — Nesutikusi jiems duoti algų padidinimą 40 nuosimčiai, 2000 knygų apdarytojų Shanghaijū sustreikavo. Streikas baigėsi jiems gavus algų padidinimą 20 nuosimčiai.

KUBA: Geležkelio Darbininkų Streikas. — Reikalaudami aštuonių valandų dienos, Kubos dviejų svarbiausių geležkelių darbininkai sustreikavo, ir tas streikas palietė kitus tos salos geležkelius, sustabdydamas visus važinėjimus ir pačto judėjimą.

ANGLIJA: Naujas Dirbtuvių Bilus. — Sakoma, kad naujas dirbtuvių 1924 m. bilius panaikina skirtumą tarp dirbtuvių ir fabrikų, ir tarp audžiamų ir neaudžiamų dirbtuvių, ir tikrai vienas terminas "dirbtuvės" tebus vartojamas.

Pataria Ukių Vaikų Migraciją. — Buvo patariama, kad viešųjų mokyklų vaikai, kurie pasirengę užsimti ukininkystę užrubežj, būtų duodami leidimus į Britanijos visas šalis, kur jie galėtų įstoti į agrikultūros kolegijas arba ant ukių kur užsimina mokinimu.

VOKIETIJA: Abelnos Darbo Padėtis. — Pereito mėnesio pradžioje darbo raportai rodė nuopuolimą darbininkų reikalavimus ir didėjimą industrijų įstaigų, kur produkcija mažinama. Nekuriuos atsitikimus dirbtuvės buvo uždarytos dėl nebuvo kapitalo darbai. Skaitlius darbo ieškančių sumažėjo. Svarbiausias streikas buvo kuomet Badische Anilin-und Soda-fabrik 25,000 darbininkai streikavo, reikalaudami algų pakėlimo. [FLIS]

NUPIRK

Typewriteri arba rašoma mašinėlė

Kaina \$60

Tuomi padarysi didelį smagumą pats sau, savo giminėms ir draugams su kuriais susirašinėji ir greičiau galėsi parašyti laiškus ar kitą kiti, negu su ranka. Geriausia, parankiausia ir daliausia mašinėlė su lietuviškomis raidėmis pasulyje. Galima ir angliškai rašyti.

Gaunamos

NAUJIENOS
1739 S. Halsted Str.,
Chicago, Ill.

Siųskit pinigus per **NAUJIENAS**

CHICAGOS ŽINIOS

Nupirko produktų marketą

Miestui atpirkus niekurius namus palei South Water gatvę ir pašalinus paskutines kliūtis tos gatvės taisymui ir praplėtimui, tapo paskelbta, kad liko supirktas naujas didelis produktų marketo centras.

Produktų marketas (turgavietė) dabar yra South Water gatvėje, bet jis turės iš ten kraustyti, pradėjus platinti ir gražinti gatvę. Ir visas marketas išsikraustys naujon, jau iškalno nusikirton vieton.

Naujoji vieta tapo paskirta prie Ashland gatvės. Marketas užims visą 70 akrų plotą nuo Ashland iki Western Ave. ir nuo Archer Ave. 31 gatvės iki upei. Ta vieta dabar yra veik visą tuščia. Už ją liko užmokėti \$6,000,000.

Vieta marketui esanti labai patogi, kadangi yra prie pat upės ir prie geležinkelio. Ten galės tilpti virš 2,000 vagonų, todėl visų ir daržovių nereikės kilti, o bus tiesiai išdavinėjami iš vagonų. Todel esą visais ir daržovės bus pigesnės ir šviežesnės, sebusią pudomą ant šaligatvių. Taip jau busi patogesnis išvežimas į kitus miestus, o ir apieilinkės gatvėse nebusi didelio susigrudimo, nes nebus bereikalingo vežiojimo vežimais iš vienos vietos į kitą.

Be to prie Ashland gatvės busi pabudavota 15 sankrovų, kurios bus šaldomos iš bendros šaldyklos. Taip jau manoma budavoti 10 agstų administracijos triobės, bet tai dar nėra galutinai sutarta.

Visą marketą valdys apie 20 kompanijų, kurios sudaro vieną marketo kompaniją, prie kurios nepriklausys joks geležinkelis. Marketas neužims viso nupirkojo ploto, bet dalis jo bus palikta tolimesniai plėtojimuisi.

ZUVŲ KOLEKCIJA

Field gamtos muzejuje tapo išstatyta nauja įdomi žuvų kolekcija, susidedanti iš niekurių upių ir Pacifiko pakraščiu valgomų žuvų. Kolekcija yra gerai prirengta ir yra patalpinta Stanley Field salėje, kur ją lengva surasti.

PASAULIO TRANSFORMATORIUS.

Gasolinas perdirbo pasaulį visą pasaulį į 30 metų. Liepos 4, 1894, pirmutinis gasolino vežimas tapo paleistas veikmėn. Šiandien, pas Amerikiečius, eina gasolinas iš 14,500,000 automobilių ir apie 5,500 milijonų galionų gasolino yra išvartojama vien tik motoriniose karuose, motoriniuose laivuose, motorikliose, ir t. t. 30 metų atgal Trinerio Kartusis Vynas buvo žinomas itai mažam skaičiui kostumerių. Šiandien skaitytojai visų vadovaujamų laikraščių spaudžiamų 22 kalbose Jungtinėse Valstijose ir Kanadoje žino, kad Trinerio Kartusis Vynas yra vadovaujamas tarpe skilvio tonikų. Nėra geriausios gyduolės nuo prasto apetito, užkietėjimo vidurių, gasų viduriuose, galvos skaudėjimo, neramaus miego ir panašių skilvio nesmagumų. Atsitikimuose suskirdimų, sutinimų arba nuvargusių kojų Trinerio Linimentas yra geras ir jį nusistebėsite jo pasekmėmis! Uodai ir musės darosi nepakenčiamos, užmuškite juos su Trinerio Linimentu. Jei jusų aptiekorius arba pardavinėtojas gyduolių negali jums patarnauti, rašykite pas Joseph Triner Company, Chicago, Ill.

Perdagu lietaus

Vakar vėl užklupo Chicago smarkus lietus ir vėtra. Šis mėnuo pasižymi nepaprastu šlapumu. Per septynias šio mėnesio dienas prilojo daug daugiau, negu per visą liepos mėnesį, nors šių metų liepos mėnuo irgi pasižymėjo dideliu lietingumu ir lietaus buvo daug daugiau, negu kitais metais liepos mėn.

Vakarykščia vėtra pridarė labai didelių nuostolių ir vietomis net langus išnešė.

Chicagietis nusižudė Wisconsin

Wisconsin rasta nusižudžiusi chicagietį Antaną Butvidą.

Prie Woodruff, Wis., geležinkelio anglių pašūrė geležinkelio darbininkai rado lavoną apie 40 metų amžiaus žmogaus. Tapo pašauktas šerifas, kuris mirusiojo kišenių rado raštelį su dviem vardais: Prano Šimkaus, ukininio iš Woodboro, Wis., ir Antano Butvido. Pašaukus, atvyko ukininkas Pranas Šimkus iš Woodboro ir pažino numirėli kaip Antaną Butvidą, kuris prieš kiek laiko buvo dirbęs pas jį, ant ukės, o paskui nuėjo dirbti pas Šimkaus kaiminą Joe Christian. Be raštelio Butvido kišeniuose rasta tik 4c. pinigais ir biskuti džiovintos mėsos, taip jau bonkute nuo nuodu, kuriais, matoma, Butvidas ir nusižudė.

Šimkus papasakojo, kad Butvidas šeima gyvena Chicagoje, prie 1700 S. Union Ave. Bet jis jau senokai nebegyvena su savo pačia ir vaikais. Duota jo pačiai žinia apie jo mirtį. Jis taip jau buvęs silpnos sveikatos.

Butvido lavonas tapo išvežtas pas graborių į Minocqua, bet koronerio teismo nebus, kadangi daktarai pripažino, kad jis nėra miręs iš prievartos — užmuštas.

MOKINA MUZIKOS

Columbia School of Music, Ohio bldg., kertė Congress ir Wabash gatvių, duos nemokamas muzikos pamokas per vienus metus 25 gabesniems muzikams mokiniams.

Aštuoni jų galės buti pažangę muzikoj ir parodė savo gabumus ir jiems pamokos bus duodamos be imamo dalyko (piano, smuiko ar dainavimo) dar ir visi reikalingi priediniai dalykai (teorija, harmonija ir t. t.). 17 mokinių bus mokinama tik piano, smuikos ar dainavimo, be priedinių dalykų.

Smulkmenas apie šias nemokamas pamokas galima sužinoti mokykloj.

NAPALIJONAS DANIUNAS

Persikyrė su šiuo pasauliu rugpičio 8 d., 1924, 2 val. po pietų, sulaukęs 39 metų amžiaus Amerikijoje išgyveno 19 metų, priklausė prie Liet. Pil. Darb. Pašalpinio Klubu ir Šv. Roko draugijos, paliko dideliu nuoliniu moterį Antaniją ir sūnų Povilą 13 metų, dukterį Joną 10 metų, — Lietuvoj — motiną ir seserį. Paėjo iš Remygalos parapijos, Palvarko kaimo, Panevėžio apskr.

Kunas pašarvotas randasi namuose 2157 W. Coulter St., Chicago, Ill. Laidotuvės įvyks pamedėly, rugpičio 11 d., 8:30 v. iš rytu, iš namų į Aušros Vartų parapijos bažnyčia, o iš ten po gedulingu pamaldų į Šv. Kazimiero kapines.

Visus gimines, draugus ir pažįstamus meldžiame dalyvauti laidotuose.

Pasigamius graborių W. Adamavičia.

Liekame nuliude žinoma, sunus, dukte ir visi giminės.

Kaip Ataras supiaustė savo pačią

Naujienu reporterio pranešimas

Gavus žinių apie įvykusią Atarų šeimynoj tragediją, kur Stasys Ataras britva supiaustė savo pačią Bronę ir paėjus apie tai įvairiems paskalams, "Naujienu" pasiuntė savo reporterį iširti viską ant vietos ir štai ką musų reporteris sužinojo nuo Birvidienės, motinos supiaustytosios Bronės:

Pirmesnės žinios nevisai teisingos

Stasys Ataras, 723 W. 14 Pl. su britva supiaustė savo pačią Bronę Birvidaitė-Atarienę.

Antradienio vakarą Barbora Birvidienė, vuosvė Ataro, parėjusi iš savo krautuvės 11 val. vakaro rado namiškius begulinius. Stasys Ataras vadinęs savo moterį eiti pasikalbėti į sklepą, nes čia esanti mama, o jis norėjęs vien tik dviese apie ką tai pasikalbėti. Ji nejo. Stasys sėdėjo kambaryje, kur gulėjo Marė, Elea ir Luisė. Motina, Birvidienė siuntė Stasį eiti gulti pas jos sūnų Vincą.

Visiems sumigus, motina išgirdusi riksmą. Nubėgusi, rado savo dukterį Ateriene ir 8 m. dukterį kruvinas. Ji patiko Stasį, kuris pasakęs: "Ką norėjau, tą padariau". Jis puolė bėgti, bet motina nutvėrė ir šaukė pagalbos. Sukilo net ir kaimynai. Pašaukta policija Stasį nusivėžė į kalėjimą. B. Atarienė gi liko nuvežta į pavieto ligoninę.

Birvidienė skundžiasi, kad kas tai padavęs į anglių laikraščius neteisingas žinias. Rašė, anot p. Birvidienės, kad ir motiną su žentu nusivėžusi policija kalėjimam. Sako, kad ją nevežė kalėjimam; ji kartu važiuavusi su duktere į pavieto ligoninę ir stovėjusi iki daktaras sušiuvo dukterei žaizdas. Kairijį veidą perpiovė 3 kartus, tiesų jį 1, kairiją ranką, nuo pat alkūnės iki pirštų ir kairiją pusę krutinės. Po supiaustymui Stasys britvą išmetė per langą, kurią policija radusi.

Stasys Ataras yra 28 m. Su savo motere Brone, kuri yra 20 metų, jis išgyveno penkis metus. Turi 3 m. ir 8 m. sūnų. Motina tvirtina, kad nesutikdavo — nuolat bardavosi. Daktaras sakęs, kad kažin ar pagysianti, bet jei ji pasveiksianti, tai negyvensianti su juo daugiau.

Motina tvirtina, kad Stasys nebuvęs labai blogas žmogus. Ji negali suprasti, kas jam pasidavė, kad jis supiaustė savo pačią. Ji tik kaltina jį "pavogime" jos nuo jų iš mainų, Ladd, Ill., kada ji buvus vos 14 m. amžiaus. Jis buvęs kareivijoje, pasauliniame kare. Apie porą mėnesių atgal atvyko iš Detroit, Mich. — Report.

Išgelbėjo vaiką nuo pasiutusių šunies.

Pasiutęs buldogas du sykiu puolė ant penkių metų vaiko, kurį jo motina N. Downey, 3222 Congress St., vežėsi vežimėly prie 3228 W. Harrison St., ir bandė jį sukančioti. Tai pamatė pravažiuojantis taksikabo šoferis Patrick Hannigan, 307 N. Cicero Ave., kuris puolė prie šunies ir nors ir su labai sukančiotomis rankomis, po dešimties minučių kovos, sūnį nuveikė, prispaudė prie šaligatvio galvą ir laikė tol, kol neatvyko policija, kuri sūnį ir nušovė.

K. JURGELIONIS

ADVOKATAS

1726 West Chicago Ave.
Tel. Haymarket 1105

Veda bylas visuose teismuose. Bendrovė teisės ir real estate — specialybė.

Lietuvių Rateliuose

Šiandie vaidylų išvažiavimas

Iškilmės rengiama pasitikimui neseniai iš Lietuvos grįžusio brolio.

Šį vakarą Vadyių Brolia rengiasi prie didžiausių iškilmių. Iškilmės rengiama tikslu pagerbti neseniai iš Lietuvos sugrįžusį brolių. Iškilmės įvyks miške. Prasidės jos apie 9 val. nak. ir tęsis. taip ilgai, kaip kam patiks. Bus iškilminga programa, degs aukurai ir kiti pamarginimai. Nuo dalyvaujančių iškilmėse bus imama po 1 dol.

Norintieji dalyvauti, platesnių informacijų gali gauti iš vaidylų.—N.

L. J. S. LYGA DALYVAUS L. S. S. 4 KUOPOS IŠVAŽIAVIME

Rytoj Beverly Hills miške įvyks LSS. 4 kuopos išvažiavimas, kuriame dalyvaus ir L. J. S. Lyga. Dalyvauti išvažiavime tapo nutarta Lygos susisirinkime, kuris įvyko penktadienio vakare.

Šiame išvažiavime kalbės d. K. Augustinavičius.

Atostogos Chicagoje ir Westvilleje

Šią vasarą aplankė ir mane atostogų viešnia. Nėra taip bloga, nes nereikia dirbti. Nuvažiuosiu miestam — nieko naujo; pavaikšiosiu Halsted gatvę — įkaisti nuo saulės, nuvargsti daug daugiau negu dirbdamas.

"Kodel tu nevažiuoji ant 'vakeišino'?" — klausia draugas Juozas.

"Kam man važiuoti, kad aš jau esu!" — atsakiau.

"Važiuk kur nors kitur!" — "Bet kur?" — užklausiu.

"Važiuk į Westville, ten tau patiks; ten jausiesi kaip Lietuvoj!" — sako Juozas.

Traukinys skuta, kad net špalai šokinėja, o aš žiuriu per langą ar da toli ta Amerikos Lietuva. Čia jau pasirodė kempės ir labai graži vieta: upelis, medžiai, žolė, tarsi Lietuvoje.

Privaziavome galą kelio — Danville, Ill. Tai labai gražus miestelis, turintis apie 40,000 gyventojų. Lietuvių labai mažai, sako, apie 10 šeimynų. Apie 7 mylios į rytus randasi namai "Soldiers Home". Kareivių namais vadinami. Tenai seni ir sužeisti kareiviai gyvena. Juos ten puikiai užlaiką, kad net daugybė juos apanko; juos tenai vežioja specialiai "Soldiers Home" gatvekariai. Visas miestukas labai švariai užlaikomas.

Štai ir Westville didysis gatvekaris. Prislidavo daug pundų Danville laikraščių, kuriuos ant kiekvienos stoties numesdavo. Per Danville teka didelė, lyg Lietuvos širvinta, upė. Karui einant per aukštą tiltą rodosi, kad ploni jo stulpukai sulinkę ir "good bye" pasaulis.

Visas nuo Chicago kelias per ukės rodesi labai puikus. Visur buvo matyt tik avižos ir kornai. Kornai da žali, bet avižos nunokė. Ukininkai pjauja jas mašinomis, kurias veža 4 arkliai.

Jau ir Westville. Nėra iškabų ant kerčių, tad surasti kokį nors antrąsą negalima nesiklausus. Kam jiems iškabų numerių prie namų, kad jie vienas kitą pažįsta. Visą vidurmiestį galima į dešimtį minučių apseiti.

Besidairant po miestą, žiuriu — ateina kun. Zalinka. Šv. Kryžiaus parapijos klebonas. Jo pagelba susipažinau su

vo pasivažinėti. Pavažiavus keletą mylių už miesto — palaidaugeliu veikėjų ir biznierių. Jie labai draugingi: kiekvienas papasakojo labai daug naujų dalykų. Kur tik neisi, visur rasi "Naujienu". Jas skaito net ir čia gimusieji.

Miestas turi išsibudavojęs puikią viešą mokyklą. Prie šonų nuo pat viršaus yra nuvesta dvi didelės triubos, kuriomis gaisrai kilus vaikais, lyg per surą iščiuožia.

Miesto rotužė ir policijos stotis viename name. Yra viso 3 policistai: du dieniniai, o vienas — diktas lietuvis nakčia apsidirba vienas. Štai eina štarkus be koto, darbiniais marškiniais apsvilkęs, rankoves pasiraistojęs vyras. Su kuo tik susitinka, vis pasikalba. Tai yra miesto gaspadorius p. Petras Dautas. Užėinu pas p. Lukošį, rubų ir kitokių daiktų didelę krautuvę. Lukošius išrodė visus angliakasių instrumentus, kuriuos jie vartoja kasdami angli. Labai svingingas ir linksmas žmogus; rodo kalbėdamas ir vis apie linksmas negirdėtas žinias iš mainų gyvenimo. Kazys Markus užlaiko didelį salioną. Rodosi jo name Pasilinksmimo Klubas ir choras užsilaiko. Jie susirenka kartą savaitę del dainų ir pasilinksmimų. Juo pirmininku yra miesto kasininkas p. Juozas Norkus. Jis turi labai puikią bučernę ir grosernę.

Su kuo tik kalbėsi, visi jį giria kaip progresyvi žmogų.

Svarbiausia įstaiga, be kurios Westville negalėtų gyvuoti, yra First National Bank. Jo vedėja yra viena aukščiausio mokslo tenai pasiekusi p-lė Elena Radulitė. Ji tai yra ta žvaigždutė, šviečianti Westville, kur didžiama yra lietuvių.

Kiekvienas miesto gyventojas turi savo nuosavus namus. Dangelis jų turi po keletą lotų, apsidintų daržovėmis. Kai kurie laiko karves, tai pieno įvales. Lotai yra pigūs: gerioje vietoje mokama \$75. Už porą tukstančių galima įsigyti gražų namelį. Randą galima gauti gana gerą už \$13 mėnesiui.

Westvilleje lietuviai palaiko dvi lietuviškas bažnyčias, kurioms gerai sekasi. Senesnioji, Sv. Petro ir Povilo parapija randasi kiek nuosaliau. Jos klebonu yra kun. Brigmontas. Kiek laiko atgal šioje parapijoje kilo nesupratimai ir dailis parapijonų susiorganizavę pasibudavoję Sv. Kryžiaus bažnyčią, neprigulinę Rymui. Parapijonys patys tvarko visus savo reikalus, net patys susijieško sau tinkamą kunigą. Bet jei tik jis jiems nepatinka, jie turi teisę jį atstatyti. Ši parapija yra skaitoma daugiausiai progresyviška, nes parapijonams nėra draudžiama skaityti visokius laikraščius. Dabar ten klebonuoja kun. P. P. Zalink. Kun. Zalink smarkiai darbuojasi apšvietos srityje. Jis mokina vaikus skaityti ir rašyti lietuviškai. Susirenka virš 50 mokinių, didžiojoje mergaitės. Tarpe mergaitių labai atsizymejusios yra: Radulitė, A. Leveckaitė, L. Paulaiskaitė, Elena Panarauskaitė ir kitos. Tarpe jų randasi Agnieška Kleivinskaitė, chicagietė. Mat gyvenant savo mieste buvo toli į lietuvišką mokyklą. Atvažiavus iš savo matute ant atostogų ir sunaudoję progą. Kažin ar rastusi kita toki gabi mergaitė, kur labai aiškiai taria lietuviškus žodžius ir gerai mokinasi.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis. Jo palaimimas šur užtikrina laimingesnį gyvenimą. Po palaiminimo jie iš džiaugsmo gerai apsišlakstė skystimeliu ir išvažiavo pasivažinėti.

Nors westvillečiai gyvena kai rojuje, bet nuo nelaimių nėra liūsi. Tula Sv. Kryžiaus parapijonka (seno Rymo) įsimylėjo į tulą vytuką. Jos meilėjimas periklino, kad ji Rymo slubas yra vertesnis.

NAMAI-ŽFMĚ

601 So. Halsted St., Chicago.
(Campas 33-čios gat., 2-ros lubos)

Biznio Apžvalga

Rašo Adv. Kl. Jurgelionis

Ar atpigs namai ir žemė?

Daugelis Naujienų skaitytojų kreipėsi į mus su klausimais apie namus ir žemę: ar apsimoka dabar pirkti namai ir žemė? ar atpigs namai ir ar labai atpigs? ar nupuls rendos? ir t.t. Klausiti šituos klausimus matyt ypač paskatina visiems matomas biznio nupuolimas, kurį dabar pergyvename.

Vienodo visiems atsitikimams atsakymo į šituos klausimus negali būti. O ir atsakymai, kokius galima duoti, suprantama, yra tik spėjimas, nors patyrimo paremtais spėjimais, bet visgi tik spėjimais.

Kad apskritai namai miestuose Amerikoje turėtų atpigi, apie tai man teko spelioti ir rašyti dar perėjus vasarą. Vienok tas laukiamas atpigimas nebuvo apčiuopiamai apsieiškęs iki šiol.

Tik šią valandą, kada kartu su visu bizniu apsisitojo ir namų verslas, namai jau parduodama šiek tiek pigiau.

Bet, ar įvyks dar didesnis atpigimas negu šią vasarą? Tai sunku pasakyti. Gal but kai kuriose vietose, kur krizis labiau prispaus namų savininkus, namai dar atpigs ir parduos kokia 10—20 procentų žemiau dabartinių kainų. Vienok reikia pastebėti štai kas: kada tik kur daugiau namai atpinga, tai ten prasideda smarkesnis namų pirkimas ir namai tada ten vėl ne užilgo pakyla kainoje. Šiandien ir visur gali taip atsitikti: del bedarbės ir nusiminimo šią vasarą ir šį rudinį žmonės mažai tepirks namų, tas prisidės prie namų atpigimo, namų atpigimas paragins namų pirkimą, o judėjimui prasidėjus real estate sritį namai vėl gali pakilti iki buvusio kainų.

Tai, ką čia sakau, reikėtų taikyti prie mažų gyvenamųjų namų — vieno, dviejų, trijų patalynių. Nes šitokių namų tokiuose miestuose kaip Chicago dar nėra per daug, ir nėra per daug didelio spaudimo jų kainoms numušti. Pigesnių mažų namų ypatyngai nėra per daug, bet anaipol jaučiasi didelė jų stoka. Visi tokių namų jieško ir randa tik su dideliu vargu. Galima spėti, kad dabar neužilgo turės prasidėti didelis mažesnių namų statymas ypač Chicago priemiesčiuose. Tie kontraktoriai, kurie mokės pastatyti pigiaus, neabejotinai turės didelio pasisekimo ir uždirbs daug pinigų.

Viena namų rūšis vienok joki būdu būdros negalės išsilaikyti dabartiniame brangume: —tai didieji apartamentiniai būdinkai. Viena, kad tokių, būdinkų beveik visur yra per daug pristatyta. Antra, kad jie yra įkainuoti neįmanomai augštai ir ta jų augsta kaina yra paremta ant nesvietiškai augstų rendų. Ir šitos rendos ir šitų būdinkų kainos neužilgo turėtų žymiai pulti.

Iš lietuvių, žinoma, nedaug kas turi tokių būdinkų. Kas turi, tam bus sveika nuo jų atsikrauti kuogreičiausia. Šitokie būdinkai dažniausia buvo pastatyti pinigais sukeltais iš pardavimo taip vadinamą „gold“ bonų. Legaliai tokių būdinkų savininkai retai kada yra pridėję savo pinigų jį pastatymui, o anaipol dar iš bonų pardavimo dar esti jiems likusi šokia tokia suma. Užtai dabar, kada puls jų milžiniškų namų kainos, ir neužteks rendų procentams išmokėti, nukentės tik vieni „gold“ bonų pirkėjai. Jų in-

dėti ir didžiųjų namų paskolas pinigai gal grįš, bet toli gražu ne visi, kartais gali tik maža dalelė jų telikti.

Taigi sutraukioje apie namų ir žemės atpigimą Amerikos miestuose išreikštoji čia nuomonė yra sekama:

Dabar yra namų atpigimo laikas.

Mažieji gyvenamieji namai jei atpigs tai nedaug, o po atpigimo neužilgo gali vėl eiti brangyn.

Rendos, ypač apartamentinių būdinkų, turi eiti pigyn.

Apartamentinių būdinkų kainos yra per daug išpuštos ir jos turės žymiai nupulti netolimoj ateityj. Bonų savininkai šiame atvėjij galės nukentėti žymių nuostolių.

Farmos tikrai pirktnos

Jeigu kas šiandien jieško bargenų „real estate“ biznyje, tai jų niekur kitur tiek nesuras kaip tarp išdirbtų farmų Illinois, Wisconsin ar Michigano valstijose.

Geros žemės kaina dabar nupuolet iki žemiausio laipsnio. Yra farmų, kur arendoriai neišsimo-kėję rendų išsikraustė, aplėdė viską, ir žemės savininkai dabar parduotų tokias farmas už labai žemą kainą.

Iš kitos pusės, dabar yra aišku, kad blegieji laikai fermeriams jei dar nepraeis, tai neužilgo praeis. Bent ateityj matyt tik pagerėjimo laikas. Jau dabar už kiales gaunama kone dukart tiek, kiek buvo gaunama pusė metų atgal. Darbininkai miestuose jau skundžiasi dėl „pork-čepso“ brangumo. Tas betgi reiškia didesnį pelną fermeriams. Javai paskutiniu laiku taip-jau žymiai pakilo, ir fermeriams pridavė vilties. Prie šitokių aplinkybių nebegalima laukti, kad žemė dar labiau atpigty. Anaipol, reiktų tikėtis, kad dabar farmų žemė pradės eiti brangyn.

Taigi dabar yra tikrai farmų pirkimo laikas.

Farmas betgi ne kiekvienam patartina pirkti. Tas tik išmintingai padarys pirkdamas farmą dabartinėmis pigiomis kainomis, kas yra pasirūšę žiūrėti vien tik farmos biznio, dirbti po 16 valandų į dieną ir tai su visu atsidėjimu, studijuoti fermeriavimą, pažinti savo žemę ir produktų pelningumą. Nes tik toks žmogus ne tik gražiai pragyvens ant savo farmos, bet dar atidės ir skatiko. Už savo sunkų darbą kaip didžiausią atlyginimą jis turės savo neprigulmybę.

Ar ilgai bus bloga?

Paskutiniai dvejais mėnesiais ekonominė padėtis kone visoj Amerikoje buvo didžiai pablogėjusi ir iš didelės dalies labai bloga pasilieka ir šiandien.

Prie pablogėjimo iš daugelio faktorių gal daugiausia prisidėjo šitie:

Nesitaisanti Europos padėtis ir stoka pinigų Vokietijoj; Užsidarymas daugelio anglies kasyklų, Illinois, Indiana, Ohio, West Virginia ir Kentucky valstijose;

Didelis nupuolimas plieno orderių ir sumažėjimas darbo plieno ir geležies centruose.

Sumažėjimas darbo daugelyj kitų pramonės šakų.

Išaugimas bedarbių skaičiaus visoj Amerikoje beveik iki dviejų milijonų žmonių.

Nesumažėjimas amatninkų

algų privilegijuotose amatuose su skriauda kitų amatų darbininkams.

Nusiminimas ir netikrumas politikos perspektyvoj prieš prezidento rinkimus.

Neįstengimas fermerių užsimokėti skolas ir daugelio bankų (ypač vakaruose) bankrutijimas.

Nuo per daug didelio biznio suklupimo Amerikoje šiuo laiku išsisaugota ačiu keletui aplinkybių: viena, kad Amerika turi labai daug pinigų ir pinigai dabar čia yra labiausia atpigę (biržoj buvo nupuolę iki 1½ į metus); antra, kad kairurios pramonės veikė ir veikia be jokios paliaubos. Iš tokių pramoninių sudėčių (anatomija) taipgi ir jos veikimą (fiziologija). Vėliaus sužinota ir apie visokių dvi pramonės savu keliu palaiko veikmėje daugelį kitų, kaip pavyzdžiui, plytų išdirbimą, cemento, medžių, elektros, stogų medžiagos, taurių, gazolino ir t.t. Labai veikliomis taip-jau yra pramonės: kepimo, gėrimų, bačkų, stock-yardų, tabako.

Blogumas dar tebesitėsia, ir tikro dalykų pasigerinimo gal dar greit nesulauksime. Vienok jau ir dabar galima pastebėti šur— tur pasitaisymas. Štai šios savaitės Broadstreet's peržvalgo pažymima, kad pirkkliai Chicagoj ir vakaruose pradėjo jausties geriau, ypač kada pradėjo kilti javų kainos. Farmeriai sako pradėdą net bankams mokėti senas skolas. Perėjus savaitę daugiau darbo atsiradę ir plieno liejyklose. Kairur atsidarę uždarę angles kasyklas. Visas-gi Amerikos eksportas šiuo pusmečiu padidėjęs palyginant su pereiniais metais.

Padėtis Amerikoje dar sparčiau pradėtų gerintis, jeigu greitai laiku būtų galutinai priimtas Dawes planas Europoj ir Vokietija gautų iš Amerikos \$200,000,000.

Lietuvos Koperacijos Bankas

Susilpnėjus kitiems Lietuvos bankams, Naujienos paskutiniu juo laiku užmezgė artimus ryšius su augančiu ir nuolat stiprėjančiu Lietuvos banku — Lietuvos Koperacijos Banku.

Šis bankas jau dabar rįžtasi į pirmuosius Lietuvos bankus, o didelė ateitis neabejotinai priklauso jam, kadangi jis stovi priešakyje didelio Lietuvos kooperatyvų biznio judėjimo.

Liepos 5 d. Lietuvoje buvo koperacijos šventė, ir del šitos šventės progos Lietuvos iliustruotas laikraštis „Krivulė“ patalpino visų Koperacijos banko organizatorių ir veikėjų paveikslus ir paskelbė sekamą straipsnį:

„Sparčiai besivystant Lietuvos koperacijai ir apimant jai vis naujas šales gyvenime sritis, augo ir didėjo koperacijos įstaigų operacijos, pasiekusios šimtų milijonų litų. Tokias operacijas galima buvo atlikti tik su bankų pagalba. Kad geriau ir pigiau atliktų kooperatyvų bankinius reikalus 1920 metais buvo įkurtas Lietuvos Koperacijos Bankas, pasistatęs sau tikslus:

1. Pagelbėti sekingai plėtotis ir stiprėti esantiems kooperatyvams ir jų sąjungoms, 2. tvirti naujus kooperatyvus, 3. plėsti Lietuvoje kredito koperaciją (Taupmenų skolinamąsias bendroves, liaudies bankus, ukio kredito draugijas ir t.t.), 4. teikti plačiai liaudžiai, ypač ukininkams, pigaus ir pri-
einaimo kredito,

NEGIRDĖTI ŽMOGŽUDŽIAI

(Loebas ir Leopoldas) Protoneurozai ir protoanalizė

Dr. AL. K. Š. Margeris.

(Tęsinys)

Protoanaliza (psychoanaliza)

Neperdaugiausiai metų atgal buvo manyta, kad žmogaus kūnas yra gyva misterija. Žinoma, reikėjo taip manyti todėl, kad ve bijotasi, taip sakant, per odą į kūną įeiti. Žiurinėta, šiek tiek studijuota žmogaus kūnas iš virsaus, bet nieko nedaryta iš vidaus. Tik paskui jau pradėta į vidų įsikasti, vadinas, per odą pereiti. Ir kasgi pasirodė? Misterijų žmogaus kune visai nesurasta. Surasta labai paini ir įdomi mašina, tai ir viskas. Daug sužinota apie šitos mašinos sudėtį (anatomija) taipgi ir jos veikimą (fiziologija). Vėliaus sužinota ir apie visokių šitos mašinos sugėdimus (patologija).

Tas pats galas yra su žmogaus protu. Kaip per odą bijotasi į kūną įeiti, taip per sąmonę vis dar tebesibijoma į protą įeiti. Per čielus šimtmečius skyrė mokslininkai ir proto mechaniką sąmonės misterijos. Samonė suprasta kokia tai dieviškąja „siela“, kurią žmogus buk visai negalįs analizuoti. Bet dabar pamatyta, geriau sakant, patirta, kad samonė visai nėra jokia misterija, kad tai yra gyvai fiziškai veikiančios nervų sistemos manifestacija. Ir pradėta į žmogaus protą įeiti, jį nagrinėti, studijuoti, žodžiu sakant, teisybės ieškoti.

Žmogaus nervų sistemos (itin centrinės dalies ir smagenų) veikimas išduoda tam tikrus rezultatus: pažinimas, jutimas, atvaizdai, jausmai, savokos, mintijimas, sprendimas. Tai kuokiškiausias proto mechanikos veikimas ir šitokio veikimo padaras — protas.

Proto mechanikos veiksmas, kaip jau aukščiau įrodėme, gali iškrypti, gali nefunkcionuoti taip, kaip reikia. Tokis nenormalus proto mechanikos funkcijavimas yra kuokiškiausias proto-tenurozas, o šito viso mokslinis studijavimas yra taipgi kuokiškiausia protoanaliza.

Taigi, kaip dabar žinome, protoanaliza reiškia žmogaus

5. greitai ir pigiai atlikti visus koperatyvų ir plačios liaudies bankinio pobūdžio reikalus.

Bankas pradėjo savo veikimą nuo mažo, bet turėdamas kaip kooperatyvų, taip ir visuomenės priešakyje didelio Lietuvos kooperatyvų biznio judėjimo.

Banko kapitalai su narių atsakomybe išaugo jau iki 3,000,000 litų, narių skaičius persoko 150, 1923 metų apyvarta pasiekė 36,000,000 litų, o šiais metais iki liepos mėn. Banko apyvarta siekia 40,000,000 litų.

Išaugus ir didelė organizacija Bankas buvo priverstas įsigyti Kaune savo ir kitų koperacijos įstaigų reikalus nuosavus namus, kurie dabar tapo perstatyti į „Lietuvos Koperacijos Rūmus“.

Banko nariai gali būti ne tik kooperatyvai ir jų sąjungos, bet ir savivaldybės bei visuomeniniai — kultūrinės organizacijos. Kadangi Lietuvos Koperacijos Bankas šiandien jau stovi ant tvirtų pamatų ir musų įsitikinimų yra puikiai vedamas, mes jau galime patarti Amerikos lietuviams pasidėti dalį savo pinigų Lietuvos Koperacijos Bankui. Bankas moka iki 8% už padėtus jame pinigus.

—Kl. Jurgelionis.

proto analizavimą: į dalis išdėstymą, nagrinėjimą, vadinas, mokslinį studijavimą.

Neims daug laiko iki kiekvienas geras daktaras pamatys, kad protoanaliza yra baisiai svarbus daiktas žmonių gydyme. Ir ateis laikas, kada į protą bus ne biskį nemažiau domės kreipiama, kaip ir į kūną.

Tik nemenkas skirtumas yra tarp jmonių, kuriomis protą ir kūną reikia gydyti. Protą reikia gydyti švietimu (edukacija). Šitokis gydymas turi prasidėti kuonankščiausiai, kad jis būtų grynai apsaugos gydomu. O tai reiškia, kad reikia vaiką draugijai prirengti: padaryti jo protą tokiu, kad jis užaugęs lengvai galėtų prie gyvenimo aplinkybių prisitaikyti; kad jis nebūtų nenormalu arba, kaip mes sakome, „bepročiu“. Apšvieta turi padaryti vaiką tokiu, kad jis būtų naudingas netik sau, bet ir visai draugijai, kurioje jis gimė, augo ir ligi mirties gyvens. Gyduolės ir kitokias terapijos priemones reikia vartoti tik tada, kada delei trukumo apšvietos žmogus negali prie gyvenimo aplinkybių prisitaikyti, vadinas, atsiranda jame patologijos žymiai.

Žmogaus protą analizuojant, reikia giliai įsikasti į jo praetis gyvenimą, reikia grynose šviesoje pamatyti visa tai, kas jo sąmony sukrauta tėra. Jau iš pirmesnių įrodymų jau žinome, kad į žmogaus sąmonę galima sukrauti labai gerų dalykų, kurie toliau jo gyvenime gali būti tikta gyva palaima, arba galima sukrauti ir blogų dalykų, kurie pasiliks tenais netik niekam nederamam, bet ir kenksmingu kamšalu.

Tiktai apsistokime biskutį prie augančio vaiko. Kaip žinome, jis turi instinktus, jis turi atsineštinus budo padėjus. Visa tai sukrauta tėra jo sąmony. O tai nėra visai pasyvė medžiaga. Ji veikia į vaiko sąmanę ir jo proto gyvatą gali lengvai pakreipti į vieną ar kitą pusę.

Mes auklėjame vaiką, geriau sakant, mokiname jį, kaip pergalėti instinktus arba, da geriau sakant, kaip suinteliginti jį instinktus. Jis išmoka, vadinas, netikėti suprantu, bet ir atmintin visa tai susikrauna. Vėliaus jis daug dalykų užmiršta. Bet tai anaipol nereiškia, kad ve tie dalykai, kurių mes jį išmokiname, iš jo galvos visai išėjo. Ne! Jie susikraustė į jo sąmony ir tenais tūni. Neigi tas įsigytinis turtas yra visai pasyviu, vadinas, gludiniu sąmony, tartum, lyg ir miręs daiktas. Šitie sąmony sukrauti dalykai dažnai atsiliepia į žmogaus sąmonę ir todėl protinėje žmogaus gyvatoje gan didelių permainų padaryti gali. Pavyzdžiui, nusiūdzius poeto Grillparzer'o motinai, tartum, kad jam kas būtų imte atėmęs talentą eiles rašyti. O kaip tik tada jis buvo įpusėjęs kurinį „Golden Fleece“. Bet vieną sykį pasitaikė taip, kad jis skambino piano sykiu su kita moterimi, ir skambino tą patį kaverką, kokį jis buvo skambinęs sykiu su savo motina kaip tik prieš jos mirtį. Jis ir vėl atgavo galia eiles rašyti; lyg tai būtų rodos jo sąmony atsidares ir prislėgta talentą palio savas.

Tokių pavyzdžių tiek ir tiek turime, bet neigi čia įmsi ir juos visus į laikraštį rašta tesukrausi. Tai stačiai negalimas daiktas. Imkime betgi vieną kitą iš paprasčiausių kasdieninio gyvenimo pavyzdžių. Štai: kiek

vedusiųjų visai sugyventi nebegali, kiek kaimynų net ir susitiktį nebeįsiki, kiek tėvų pešasi su vaikais, vaikai su tėvais, etc., etc. O tai vis tik netikusio auklėjimo vaisiai. Šituos žmones buvo galima išauginti, išauklėti taip, kad šitų draugijoj nepa-kenčiamų žymių juose beveik visai nebūtų. Dabar, žinoma, yra tik viena išeitis: duoti jiems sveiką pamoką. Visų pirmausia reikia jų protas išanalizuoti, o paskui edukacijinę terapiją del jų nuskirti. Tik te- bėtina, kaip tukstanciai žmonių eina pas advokatą, eina į teismą, policijos ieško, kada ištikrų jų pagelbėti jiems gali tiktai gilaus mokslo daktaras. Ir ateis laikai, kuomet 99% tų darbų, kuriuos šiandien baisiai netikusiai atlieka advokatai ir teisėjai, atliks tie daktarai, kurie giliai išstudijuoja netik žmogaus kūną, bet ir protą.

Ištikrųjų, šiandien neurozai gydoma visai ne iš to galo. Tik-tai persistatykite sau: prievarta bandoma proto iškrypėjus į tiesų kelią įstatyti! O jų mes gerai žinome, kad kur yra prievarta, ten yra ir nuomonių varžymas. Tačiau visai nereikia žmonių nuomones varžyti, tik-tai reikia atitinkamas sąlygas ir sąjausmo pagalbą jiems duoti, kad ve jie turėtų galimybės savo nuomones sveikai ir pilnai išplėtoti. O tai reiškia, kad nereikia ant žmogaus nuomones, tartum slogutis, užsigulti, bet reikia tikta prilaikyti, pridaboti, kad jo nuomoniavimas tiesių keliu eitų. Kas bandė tokį darbą dirbti, tai labai gerai žino, kaip su menka pagalba, bet liu-sai vartojama, galima žmogui daug padėti, ir kaip su didele, bet priverstinai vartojama, galima jam netik gero nepadaryti, bet atpenč daug blogo jame įgyvendinti.

Žmogaus kūnas ir protas eina taisy jau pačiais grynais fizinais principais, kaip ir kiekviena mechaninė mašina. O ar mes jau nebežinome, kad kiekviena mašina tik tada geriausiai dirba, kada ji yra lygsvorio, dinami, nei leidžiama persmarkiai eiti, nei varžoma taip stipriai, kad negalėtų visai eiti. Taip yra su žmogum. Nereikia jį visai palaidai laikyti, bet nereikia ir gyvu jungu pajungti. Čia reikia tik toms jėgoms padėti, kurios išlaiko lygsvarą. O kai žmogui lygsvara bus, tada jis neturės tų trukumų, kurie neleidi jam atitinkamai prie draugijos aplinkybių prisitaikyti.

IV

KAS IŠ LOEBO IR LEOPOLDO ISEINA JUODVIEJŲ PROTĄ IŠANALIZAVUS?

Ką pirmiau šitame rašte aišk-tėn išskėlėme, tą viską galėsime dabar net ir labai gražiai sunaudoti. Ištikrųjų, tai mes tik ir rengėmės į darbą, kurį dabar imsimės ir kaip reikia nudirbsime.

Atrodo, kad bene tik geriausiai išeitų pradėjus nuo paveldėjimo. Taigi taip ir padarysime. Ką šiuodu žmogžudžių galėjo paveldėti?

Šiuodu žmogžudžių galėjo paveldėti, arba į šį svietą ateidami su savim atsinešti, net ir tokių savybių, kurios paskui stačiai baisiomis jų artimui virstų. Arba jeigu juodu išsykio ir neturėjo tokių ypatybių pilnai gatavų, na, tai paskum galėjo jas išsivirti. Paveldėjimu jau nereiškia, kad tuos visus padėjus, kurie ytin yra atitinkamas perais dirbtinėms ypatybėms susidaryti.

Imant domėn jau gatavas

paveldėtas savybes, reikia atminti, kad šiuodu žmogžudžių yra abudu žydai. O jų labai gerai žinome, kad žydai beveik išimtinai yra dideli egoistai. Savimeilės jausmas juose labai puikiai išsivystęs. Jų ego instinktas ir šitą instinktą aišk-tėn iškeliantis motyvas, beabevo, yra kur kas tai stipresnis, negu kitų tautų žmonių. Pavyzdžiui, imkime lietuvio ego instinktiniai motyvai yra tik nykštukai prieš žydo ego instinktiniai motyvai. O tai reiškia, kad ve žydas daugiausiai gyvena tik del savęs, vadinas, rupinasi tik savo gerove ir likimu. Kitų gerovė ir likimas jam rupi kuomžiausiai.

Žydu bausis egoizmas dar ir užtai reikia svarbiu daiktu laikyti, kad ve jis turi užpakaly savęs nemenkus pamatus, geriau sakant, priežastis. Juk tai aišku, kad žydai jau per daugelį šimtmečių yra svieto padaužomis. Jie jautėsi ir jaučiasi lyg ir tarp svetimųjų esą, lyg ir tai skriaudžiamais būtu ar tam panašiai. Jų instinktai diena iš dienos versta verčiami buvo rupestingai dirbti, kad va savo savininką palaikytų. Be to, jiems gana dažnai su neprielankiomis gyvenimo aplinkybėmis besigrumiant, turėjo netik jau esamieji instinktai stiprėti ir didėti, bet ir nauji pasidaryti, — tai dirbtiniai instinktai. O visai tai pagaliau išaugo į didelę jėgą. Šita jėga vertė žydu netik tuolaikinei save palaikyti, bet ir iš kitų pasinaudoti. Čia, šale savimeilės, atsistoto neapykantai. Ir ve, kaip visi gerai žinome, kad paprastai žydai netik savim daugiausiai rupinasi, bet ir kitų tautų žmonės nepergeriausiai pakenčia. Tai rodo, kad jie tik sau smagumo ieško-tų, o kitiems tik skausmus teiktų. Ką ir šiuodu žmogžudžių kuopliniausioje šviesoje demonstravo.

Dirstelėkime. biskį į paprasčiausius gyvenimo atsitikimus. Kaip šiuodu žmogžudžių suareštavo, tuojau žydai šoko ginti. Jie darė tai net tikrai žinodami, kad žmogžudžiai prisipažino. Stačiai atsistebėti negalima, kaip vienas šitų žydukių giminitis, kuris yra dideliu milijoninku, smarkiai prokuroro reikalavo, kad žmogžudžius tuoj paliuosutų. Bet ve kaip tik jam pasakyta, kad žmogžudžiai ir jo giminitės vaiką nužudyti buvo nusikyrę, tada jis pabalo, ir išėjo. Matote, kas mano, tai brangu, o kas kito, — trauk jį velniai!

Tą rytą, kada žmogžudžius laikraščiai paskelbė, aš ginčijausi su buriu žydu daktarų ir studentų. Stebėtina, kad žydai abejojo ir savuosius gynė.

Sakykime, kaip sau norime, bet žydai egoizmu visus kitus žmones viršija.

Bet kas yra egoizmas? Apie tai jau pirmiau kalbėjome. Dabar tik reikia visa tai čia pritakinti. Sakėme, kad egoizmas reiškia, jog žmogus esti ne tuomi, kuomi jis ištikrųjų yra, bet tuomi, kuomi jis mano esąs. O žydai, kaip ir visi žmonės, ištikrųjų yra tokiais jau draugijos, arba burio, nariai, kaip ir visi kiti. Tik jie ve mano, kad jie yra vertesniais, naudingesniais, išmintingesniais ir todėl turinčiais daugiau privilegijų nei kiti. O jaučianties tokiais specialiai privilegijuotais žmonėmis, žinomas daiktas, kad atsiranda nemenko noro daugiau teisių turėti, o mažiau draugijinių pareigų eiti, na, ir poniškiau gyventi.

Tik tokis žydu manymas jau yra dirbtiniu instinktu virtęs.

(Bus daugiau)

LITERATURA

Osip Dymov.

Vertė K. S. kas.

Nederamas pasielgimas

Naktinio teismo (Night Court) posėdžiai ejo paprasta tvarka. Už aukšto stalo, panašų į altorių, sėdėjo teisėjas, klausė detektyvų pranešimus, greit skelbė nuosprendį ir ejo prie kito "prasizengimo" nagrinėjimo. Teisybės mašina dirbo greit ir su pasitikejimu.

Bylos, kurias nagrinėjo tas "teismas" — ekspresas, buvo gan vienodo pobūdžio: burtininkė be laisvų Jungtinių Valstijų leidimo išpranšavo dviem vyrų, kad jiedvi greitai laiku ištekės ir abi už senatorių; nusidžiūsi mergina — be laisvų valstijų leidimo — siulė savo kuną pardavimui ant kampo šeštos ave. ir dvyliktos gatvės; šoferis važiuo ne tą gatvę puse — tai jau ketvirtą kartą...

Teisėjas — gerai išsimiegojęs dieną — baudė burtininkę, proslutę ir šoferį arba siuntė į kalėjimą, jeigu burtininkė neturėjo \$500: po \$250 už Jungtinių Valstijų senatorių.

Tačiau prasikaltėliai turėjo gynybą. Jis gavo iš valdžios alga už gynybą tų žmonių, lyginai taip pat kaip teisėjas už nuoseimą tų pačių žmonių. Ir teisėjas ir gynybą turėjo draugai ir kartu kolegiją baigė. Bet čia del valdžios prestižo ir prasikaltėlių gaudinimo gynybas sakė teisėjui:

— Jūsų garbe. Your honor. Tačiau jis nė kiek nesidrovėjo užkelti koją ant kėslės ir visus gynybą šabloniškai: visakame buvo kalti suirę prasikaltėlių nervai.

Buvo taipgi teismo sekretorius, lenkas, senai savo gimtinę pamiršęs. Jis sėdėjo ir rašė. O jeigu susidarydavo koki painiava, jis pašnibždėdavo jaunam teisėjui į ausį, kas daryti.

Prie balustrados, kuri atskiria teismą nuo publikos, stovėjo sargas ir žiūrėjo, kad publika nesikalbėtų. Publika į teismą susirinko savaime: nusiminusios storos moterys, nusiminę vokiečiai, girti nuskurėliai. Ko jie į teismą ateidavo? Vieni — nuo bado... Kiti nuo neturėjimo kas veikti, tret, kad susisildyti. Tuo vėlyvu laiku visi kino teatrai jau buvo uždaryti, ir kai kurie ateidavo realaus gyvenimo paveikslų pasižiūrėti. Visgi kino jiems labiau pasidaboję: išeina jausmingiau.

— Sekamas! — pareiškė teisėjas, nubaudęs penkias dolerius jaunuolį, kuris per daug garsiai švilpė gatvėje.

Tvirtas detektivas, panašus į ristiką, įvedė negražią, sudžiūvusią ir ne sulig mados apsirengusią moterį. Jai galėjo būti kokie 35 metai; plaukai apie smilkinius jau buvo pražilę. Jos veidas turėjo piktą išraišką.

— Kame dalykas? — paklausė teisėjas, bandydamas iš paviršiaus įspėti jos prasizengimo pobūdį.

— Jūsų mylista, — pradėjo detektivas, — jinai... — Burtininkė, — pamastė teisėjas ir jau buvo besirengias plunksnaiti.

— Jūsų mylista, — tęsė detektivas: — tą moterį aš sulaukia už nederamą pasielgimą.

"Nederamas pasielgimas" paprastai reiškė ne ką kitą, kaip tik "prostituciją".

Teisėjas nustebeusiai pažvelgė į moterį. Ji visai nebuvo panaši į tas, kurias užsiima nederamų pasielgimų. Teisėjas pagalvojo: — Kas tokia norės?

— Papasakokite, kaip tai įvyko, — tarė teisėjas ir pažiūrėjo į gynybą.

— Aš eju trečia ave, — pradėjo detektivas: — Aš atkrei-

čiau dėmesį į šią moterį. Ji ejo pirmyn ir atgal be jokio matymo tikslo. Aš prisistatinau prie jos. Ji priėjo prie manęs ir pasiulė eiti kartu su ja. Aš paklausiau: kiek? Ji atsakė: — visvien. Aš areštavau ją, jūsų mylista.

Kur tai įvyko? — paklausė teisėjas, nežinodamas ką sakyti. — Ant 12-tos gatvės ir trečios ave. kampo, — atsakė detektivas.

Sekretorius pasilenkė ir ėmė ką tai teisėjui į ausį šnibždėti. Teisėjas klausėsi taip, tarsi jis visai nieko negirdėjo.

— Mes atidėsimė šią bylą, — pareiškė jis.

Kaltinamąją nuvedė į gretimą kambarį.

Ir vėl prasidėjo sena istorija: burtininkė, šoferis, merginos... Jau buvo gan vėlu, kuomet teisėjas atsiminė apie moterį nuo 3-čios ave. ir 12 gatvės.

— Jūsų mylista, — prabilo sekretorius: — vienas žmogus nori ją paimti laidui.

Teismo posėdis jau beveik buvo užbaigtas. Iš tiesų ejo labai sudžiūvus žmogus su akiniais ir kalnieriū, kuris jam buvo per daug didelis.

Teisėjas pažvelgė į jėjus.

— Jūs norite ją laidui paimti? — Taip.

Jis kalbą lenkiškai — įsimaišė sekretorius, buvęs lenkas: — Jis blogai angliškai kalba. Jis inžinierius.

— Hm... Inžinierius iš Lenkijos, — sumurmėjo teisėjas: — vadinasi, jūs apsiimate surasti jai darbą?

— Taip, — atsakė šaltai jėjus: — Ji pirmą kartą buvo į gatvę išėjusi...

Teisėjas susimastė. Gynybas linkerėjo galva. Detektivas nusisuko, kad nematyti įstatymų laužymo. Moteris stovėjo paniurusi, žila, su žibančiomis akimis.

O jūs žinote tą moterį? — paklausė teisėjas.

— Žinoma. Tai mano pati. Tai aš pasiunčiau ją į gatvę. Mes tris dienas nevalgėme, — atsakė inžinierius.

K. Tetmajer

Lauretas

Sugrįžo iš jubiliejaus pokylio. Peikiasdešimties metų — pusė amžiaus rašė; lirinės poezijos, dramų, novelės, apysakos, didysios epas — štai visais jo pusės amžiaus kuriamojo darbo. Savo garsui ir tautos garbei dirbo, tai ir tauta mokėjo jį pagerbti. Davė jam, ko galėjo: garbės, turto ir garbės. Senai išdžiūvę ir švieži, jubiliejaus laurų vainikai kabejo sienose, atminties knygos gulėjo ant stalo; pagaliau jam pagerbti suruošė puiklą, iškilmingą puotą, tautą, savo atstovų atstovaujama, susirinko prie stalo pasakyti jam: esi nusipelnęs, esi didelis. Užtat patenkintas ir išvargintas oracijomis, kuone septynių dešimtų metų senelis sėdėjo patogiai kėslė savos salionės ir žiūrėdamas į ugnį, kuri kurenosi senoviško krosnyje, galvojo: gerai savo gyvenimą sunaudojau, ne tuščiai gyvenu.

Buvo jau vėlyva naktis, ir buvo labai tylu. Tuo tarpu senelis krūptelėjo, jo ausis pastėjo tarytum kažin koks dejavimas... Nujaudintas, ar ką? Bet vėl kas ėmė dejuoti, paskui pasigirdo taip šukaujant, kad net ausį veria. Kažin kas atsitiko namuose apačioje.

Paskambino — niekas neat-

ėjo. Matyt, pažadinti riksmo tarnai nubėgo apačion.

Senelis, neramūs, ėmė vaikščioti po kambarį: dejavimai ir raudojimai aptilo, bet tuo pat metu pasigirdo vyriškų ir moteriškų balsų klegėjimas. Negalėjai suprasti, kas tenai darėsi. Ėmė nekantrauti ir erzintis, pagaliau išėjo iš kambario. Ant laiptų sutiko savo tarną, kurs uždusęs ir, matyti, labai susijudinęs, sustojo šaukdamas: — Mano šviesus pone! Kas tenai atsitiko!..

— Kas? Sakyk! Aš kaip tik tiki einu...

Tarnas pakėlė rankas, tartum norėdamas jį sulaukyti, ir sušuko: — Geriau tamsta, pone, neitumei! Tenai lavonas!

Lavonas! — Kas? Sakyk! Aš kaip tik tiki einu...

— Taip. Tasai stalius, kurs gyvena apačioje, turėjo dukterį. Mergaitė gal turėjo penkiolika metų ir buvo didelė girtuoklė. Vogdavo tėvui pinigų degtinei pirkti, visą tai žinojo, ir jis, dažnai ją mušdavo. Šiandien irgi ėmė ją mušti, bet kad labai kankino, tai staliuvenė ėmė ją ginti. O jį, iš to didelio pikto, nustvėręs kirvi kaip voš žmonai penčia į kaktą, ir užmušė. Jau jį suėmė. Tamsta neik tenai, daug veltų prisirinkę, policija ir staliuvenės lavonas. Nesena buvo moterėlė, nei keturi dešimtų metų neturėjo. Reikėjo to dabar, tik po tamstos jubiliejaus...

Senis poeta sugrįžo.

— Ar nurengti tamstą? — Ne, eik sau. Aš noriu vienas palikti.

Tarnas išėjo.

Atsisėdęs kėslė, kaip pirma, vėl ėmė žiūrėti į degančią krosnyje ugnį. Pusė amžiaus darbo... turtai... garbės... Atsiminė jį, kaip vieną kalbėtojo žodžių, kurs jam pagerbti laikė prakalbą: garbingasai jubilieistas ir laureatas pusė amžiaus dirbo dideliais pasišventimu, išsižadėdamas savęs visuomenei.

Prieš dvi valandas tie žodžiai gal maloniai glostė senelio tuštumą ir ambiciją, o dabar, jos atsiminęs, kuone suuko: tai netiesa! tai melas! Dirbau tik sau, savo naudai, ir malonumui tos saujalės, kuri vadinasi privilegijuotaisiais.

Pasimėgę studentai mokėsi atmintinai lirikas, histerikės verkė, skaitydamos apysakas ir alpd ložose per dramų vaidinimus, seniai profesorai ir keletas išauklėtų diletantų gerėjo epopeja, jis tai žinojo už tai jam iškėlė jubiliejų, pagerbė jį, pavadino šalies garbe, jos ramėniu, jos prysakiu, pagražinimu ir pamatu.

Bet tenai, į pamatus, apačion, į rusius tenai jį niekados nenusiileidavo. Aristokratas pa linkimo, jis tikrai budaruose ir salionuose lankėsi ir nieku daugiau nebesirūpino, kaip tik takti garbės ir gyvenimo patogumų įsigyti. Ir tas vadinasi pusė amžiaus darbo visuomenės naudai didžiausiu pasišventimu ir aukščiausiu savae atsžadėjimu.

Iš tikrųjų, teisybė!..

Taip, gamta apdovanojo jį nepaprastu talentu, gal net geniju; Dievas žino, ką galėjo padaryti, o padarė — ką? Sujudino kelių ar gal keliolikos tukstančių žmonių nervus. O tie milijonai, tie didžiuliai milijonai?

Jie iš jo darbo, arba dovanų, kurių jam davė gamta, nieko daugiau neturėjo. Su savo smegenų šviesa, su savo mintimi ir žodžiu jį niekados nenusiileidavo tenai į apačią, į rusius.

Vadino jį "dvasioj, apačialu" — iš tikrųjų teisingai! Tenai reikėjo eiti, mimionis Kristų nešti, jeigu jo buta dvasioj apačialo.

Po jo kojomis tenai, apačioje, 1924.

kažin kas darėsi, bet jis nesiteikė to matyti: jįsai tam buvo per garsingas, per puikus, per didus. Iš tikrųjų, taip, jis kurė tiems, kurie jį šampanu primdavo ir sodindavo į pirmas vietas; pirmiausia rašė dideliems ponams ir turtingiems prasišiekliams. Taip, taip, ne kartą mintys, kurios jam ateidavo į galvą, nuvydavo, lakstus, kurie patys jam pasirašydavo, į pintinę įmesdavo, kad neišpiktų tai sferai, kurioje gyveno. Buvo apačialas, taip, bet savo paties naudai...

Kai ten, apačioje, rusyse, skurdas piovė minias, kaip vėžys, o piktai darbai, nusikaltimai, jų neatstojami palydovai, kuo blaiviausias orgijas išdarinėjo: jįsai ramiausiai eilavo savo gražiai įrengtam kabinetė aleksanrinas, rukė puikiame salione gerus cigarus, arba laukė savo ložoje teatro publikos plovimų ir oracijų. Štai jo apačialavimo darbai, jo teisė tam titului.

Kadaisia, dar jam jaunam esant, prieš keliasdešimties metų, jo draugas, seniai miręs dailininkas, buvo nupiešęs Kristų, kurs, linkdamas po sunkia kryžiaus našta eidamas iš Golgotą, dar surado savyje gana pajėgų paduoti laisvą ranką parstumtam Romos kareivio seneliui iš minios. Apie tą paveikslą daug tada kalbėjo. Dailininkas ten gėsi padaryti, nupiešti Kristaus veidą tokį, kad jame būtų žymų neapsakomas savo kančios pamiršimas ir begalinė užuojauta. Nuostabiai supynynus įspūdziams — tas paveikslas, apie kurį poeta jau keliasdešimties metų negalvojo, dabar staiga atsistojo tarytum gyvas jo atmintyje.

Užsidengė rankomis veidą ir galvą palenkė ant krutinės. Jam rodėsi, kad tasai Kristus su ištiesta parstumtam seneliui ranka žiuri į jį iš ano paveikslu su priekaištu... Juk jis nieko ant pečių nenešė, o tačiau niekam rankos nepadavė! Jokta nelaimė jam negrasė, o jįsai tik save atminė...

Ir visos jo gyvenimas, ta pusė amžiaus darbo ir triumfas, jam pasirodė toks bergždžias toks tuščias, taip veltui sudarytas...

Ir reikėjo net tokio bausaus fakto jam iš to egoistiško miego pakelti?.. Ir kodėl jįsai taip vėl iš jo atbunda?..

Pajuto pasibaurėjimą savi, savo paties siela. Visa jo filosofija, paremta butinumo teise, kurs nepripažįsta kaltės ir nuopelnų, sugriuvo, — pastjuto kaltas.

Turėjo noro visus tuos vainikus atminties knygas ir brangias dovanas išmėtyti pro langą, varu stumė iš galvos visus atsiminimus tų asmenų, kurie buvo susirinkę jo pagerbti pusės amžiaus jubiliejaus dieną.

— Kodel, — kartojo, — kodel gi tą šios dienos vakarą prie stalo nesusedo ana staliaus šeiminė paskaityti knygos, kurią aš jiems parašiau, o kurt jiems Kristų nešė...

Ir pajuto tokį pasibaurėjimą savi, pasijuto taip kaltas, jog visus ligtolinis gyvenimas jam pasirodė niekingas... Bet pradėti naujai gyventi jau buvo per vėlu.

["T. V-ras"] Vertė S. Zarackas.

Aušra

I kalną angščiausi, bet ne — į dangų, bet ne — į berybę kyklą, kyla aušrinė, o dainuotinė siekia į berybę, į žemės angas, į angas praviras. Bet ne — čia sapnas tikrumoje nieko, nieko ir berybė.

Pabrango

Prie mažos krautuvėlės rinkosi priemiesčio gyventojai: nuskarę seniai ir apstyrę bobos. Kiekvienas prislinkusis prie burio įsiklausė jų kalbos ir tik supratęs visą dalykų stovį, pradeda apgrauibomis savo mintis reikšti. Boba gi priėjusi nesi-klausė, bet grūdasi į patį vidurį susirinkusiųjų ir čia pat pradeda keikti, kitus mokyti.

Šiandien prie mažos priemiesčio krautuvėlės durų kabėjo užrašas, parodantis kainų pakilimą. Kiekvienas praeidamas perskaito, patrina akis, dar kartą perskaito ir tik tada eina atgal į susirinkusiųjų būrį. Būrys auga, juda. Krautuvninkui per-eina šiurpuliai, iškišęs galvą pažiuri į žmones ir vėl užsidaro tuščioje krautuvėje.

Labiausiai pabrango miltai. Kol brango alus, cukrus arba kitos prekės, tai nekėlė triukšmo, tik tai retkarčiais padėjuodavo r tuo viskas baigdavosi.

Pabrangus miltams sumišo priemiestis. Per trumpą laiką jau kiekviena virėja žinojo kainas, užtai dar didesnis būrys susirinko. Čia atsirado greitas ponas, kuris žmonėms įkalbėjo dar baisnes kainas. Dar labiau judėjo žmonės. Judėjo, tarškė, verkė. Pravažiudami greitai vežėjai sustabdydavo arklius, apsidairę į minią vėl leidosi tolyn. Tol rinkosi, kol krautuvninkas vakare pakabino ant durų dar didesnes kainas. Vienu akymirksniu visi nutilo ir pradėjo skirstyti...

1924 VI. 18.

L. Skabeika—Miško Aidas

Dainiaus Puota

Naktis. Amžinoji naktis Nors pinas vainikais Sapnai ir viltis, Nors ir šypsos dangaus gluduma.

Naktis. Paslaptinė naktis, Nors ir žėri kibirkštis, Nors krutinę samanoją Glosto sapnas—lukesys. Bet su aušra sidabruota. Aš stabamas pasaulio gyvo Dar surengsiu nespauotą Žaibų, audrų ir vilyčių šaunią puotą.

Saule mano! Tau parengsiu eleksiro Iš dievų pasaulio Ir prabilsiu dainų Dainą,— Dainą jausmo tyro. Tad į puotą Tu atskrisi Žaibų vilyčioms šarvuota Ir užminga šypsena Tu paplisi Po gelėta žemės slėnį, Kad su audra, Su daina Lenktum tau taurę tau žadėtą. Tau gi, žeme šypulinga, Skirsiu grakščią nuodų gelę, Kad su kerštu Ir vilyčiomis Sutirpdyčiau tavo širdį Savo gėloj.

O tu, saule spindulėta, Tad gavinsi— Laimėn pinsi Dainiaus širdį numylėtą. Šiauliai, 16-VI-23.

Jau

Gėlės žydi, mirga, kvepia; Čiulba linksmas vytyrųs, Tik iš tolimos šalies Dar lig šiol negrįžta jis.

Ei, jūs vėjai, skrajūneliai, Man paporykit, iš kur Turia laukti bernuželio Kautis jojusio svetur?

— Jis jau žuvo... — tarė vėjai Ir nudulkiño miskan. Vien tik asarų upeliai Bepaliko vargšei man!..

["T-as"]

L. Skabeika

Jaunystei

Tu, jaunyste, gėlėm pinta, Tarki žodį vargo miniai, Kur pasauliui laimė švinta? Kur jo himnai rytmetiniai?

Tu išverski vargo minią Į Saulėtąjį Rytą, Kad su džiaugsmu begaliniu Ji sutiktų žemės rojų.

Tau, jaunystė, yč skirta Meilės liepsna užsidegti Ir su vilčia, valia tvirta Rausvo Rytą butį sekti.

Tad krutinės jaunos, tvirtos, Meilės liepsna suliepsnokit Ir su vėlavų milijonais Į rytų minias mokit.

Simas Bakšys.

Grėbėja

Žiba rasos sidabrinės Ant gėlių žiedų Širdis veržias iš krutinės Liepsnos—iš veidų...

Aš dainuoju su paukšteliais Rytmečio dainas, Skleidžiu džiaugsmą su žiedeliais Ištas dienas.

Kada bundančios gėlės Prasaus rasose, Linksmos šienplovų dainelės Skamba lankose,

Aš savajam bernuželiui Plovėjui lankų, Tam raibajam sakalėliui Žemuogių renku.

Ir ateidama sklaidyti Šieno pradagių, Atnešu savam berneliui Saują žemuogių.

["Jn."]

Šiaurys.

Paniuro uolos ant kranto jurų blizgėjo auksu, — aš šviesą šauksiu jeigu paniurę sustingtų uolos.

Žvaigždžių septynios dangų nužėrė — žemę uoliotą, jeigu vilioty saulę panėręs įžengčiau plėnėn.

Sustok bakažėj kur čia lėlįs snaudžia aplinkui, įžvelg linkų žemės lėliją priimk meilųž.

"SENIAUSIAS BANKAS ROSELANDE"

The Wiersema State Bank

11106-08 Michigan Ave.

Raportas banko stovio peržiūrint bizn birželio 30, 1924, kaip yra padarytas Auditoriaus Publikų Apskaitinimų Illinois Valstijos.

RESURSAI

Paskola ir discountai	\$2,867,769.53
Overdraftai	1,367.82
J. V. Valdžios Investmentai	154,742.48
Municipalities ir Korporacijų Bonai	820,838.58
Bankos namas, rakandai ir įrenginiai	181,071.18
Pinigai ant rankų ir reiklia gauti iš bankų	587,282.89
Kiti turto šaltiniai	243.75

Viso turto \$4,613,916.18

ATSAKOMYBĖ

Capital stakas	\$ 200,000.00
Surplus	100,000.00
Neįgalintas pelnas	106,457.70
Rezervų accountas	26,751.40
Neįmokėti dividendai	4,000.50
Bilos apmokamos	32,500.00
Depozitai	4,144,576.58

Viso atsakomybių \$4,613,916.18

A STATE SAVINGS BANK Isteigta 1891 Inkorporuota 1918

Ziežirbos

Niekas taip gerai neapsimoka, kaip taika. — Lordas Blyth.

Artinasi gadyne, kada mokyklos mokytojas pamatys, kad jis yra svarbiausias žmogus pasaulyje.

Nesvarbų ką žmonės daro retkarčiais, svarbu ką jie daro nuolat. — Dr. L. Williams.

Vokietijos šauksmas "Hoch, der Kaiser!" persimainė į "Dieve, išgelbėk markę!"

Pasak tyrinėtojų, chiniečiai, kaipo rasę, yra teisingiausi žmonės pasauly. Chinijos abelna padėtis patvirtina šitokį pareiškimą.

Severos Gyduoles užlaiko seimynos sveikata.

BEL NEVIRINIMO

esistiprinimo nusilpnėjusių ir stokes apetito vartok

SEVERA'S BALZOL

Abelinas stiprintojas vyrams ir moterims.

Jis maitina kraują, paaugdo virinimą, reguliuoja atidalinimus, stiprina organus prie normališkos veikmės.

Kaina 50 ir 85 centai.

Klauskite pas aptiekorius.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Akinių pritaikymo mone 20 metų prityrimo

John J. Smetona

AKINIŲ SPECIALISTAS

1801 S. Ashland Ave. Kampas 18 gatvės

Ant trečio aukšto virš Platto aptiekos, kambariai 14, 15, 16 ir 17. Valandos nuo 9 ryto iki 9 vakaro. Nedėlioj neprimam ligonių

FIZIKA

(Iš prof. K. Slezėvičiaus paskaitos Liaud. Universit. Šančiuose).

I.

Pats žodis Fizika yra kilęs iš graikų kalbos. Jų kalboje Fysis reiškia gamtą. Fizika ir yra mokslas apie gamtą. Gamtos mokslas seniau žmonėms buvo koks tai nepaprastas, paslaptingas, dieviškos reikšmės. Sakydavo, kad tai yra nepaprastos jėgos, Dievo valia ir t. t. Visi tie reiškiniai sukeldavo ypatingą nesuprantamą jausmą. Į visus sukeltojus juose pačiuose klausimus budavo gana sunku atsakyti.

Pavyzdžiui, dabar visi žino, kad žemė yra apvali, panaši į didelį apvalų rutulį. Anais gi laikais tai atrodė didžiausi stebuklai. Žmonės tada vaizdavo žemę esant lygiai ir stovinčiai vietoj, gi aplinkui vandenys buvę žemės kraštais, kitaip sakant, žemės pabaiga. Pačią gi žemę vaizdavo pluduriuojančią vandenį.

Saulę vaizdavo, gana ilgą laiką. Tada kilo mintis, kad žemė yra ant stulpų, kurie ją laiko. Galvodami, kaip laikosi, pagaliau, tie stulpai, prieiti prie išvados, kad žuvis ant savo uodegų tuos stulpus laikosi.

Iš tikrųjų gi kas yra toji žemė, kas jos viduriuose yra ir šiandien dar nėra galutinai ištirta, ir šiandien dar nėra galutinai žinoma. Vieni sako, kad žemės viduriuose yra labai karšta, kiti gi visi atbulai — šalta, arba kieta ir t. t.

Ir šiandien dar turime begales klausimų, į kuriuos negalime atsakyti. Gal dėl to tiek jų yra, kad nevisi stengiamės nagrinėti juos, tyrinėti, kelti aiškinti. Pas mus yra to noro kaip nors veikti. Tą mūsų norą atėmė gal tėvai, mokyklos indiferentiškumas (kaip yra taip ir turi būti).

Pas kiekvieną mažą vaiką kyla daug klausimų. Jis nuolat klausia, visa kuo įdomėjasi. Tėvams visi tie jo klausimai įgrįsta ir, pagaliau, vieną kitą kartą dar atsakę, patenkinti vaiką įdomavimais, užpyksta ir nutildo. Vaikai gi labai įdomus, mums jau rodos suprantami ir gerai žinomi dalykai, todėl jis apie juos ir klausia. Labai dažnai galima išgirsti vaikus klausinėjant dėl ko žolė auga, dėl ko saulė šviečia ir t. t. Tėvams visi tie klausimai pasirodo neįdomūs, nereikalingi. Žinoma, vaikas, negavęs atsakymo vieną kitą kartą, daugiau neklaus, nors ir kad ateityje sutinka iš tikrųjų įdomų dalyką, jį taip sau praleidžia, manydamas, kad tai jam apie tai neįdomu ir jis neturi apie jį rūpintis.

Dabar žmonės domisi kas dedasi ant mėnulio, žvaigždžių, planetų ir t. t. Stengiasi sužinoti tolimus daiktus. Tuo tarpu gi visai užmiršta apie gamtą, apie visus tuos daiktus, ką kasdien mes sutinkame, su kuo nuolat tenka susidurti. Juk kiek dar mums klausimų yra! Jie visi reikalauja atsakymo. Telegrafas, telefonas, dabar jau ir radio ir dar kiti dalykai mums dabar jau, rodos, paprasta — taip turi būti. Mums rodos, kad mes visa tai jau gerai pažįstame.

Bet iš tikrųjų pažvelgę, pastebėsime visai ką kita. Ypač daug atsakymų dar reikia į gamtos klausimus.

Seniau gamta buvo skaitoma gana plati mokslo dalis. Laikui bėgant ir mokslui tobulėjant ir plečiantis, tas mokslas tapo suskirstytas smulkiau. Pirmiausia nuo gamtos atskirta astronomija (dangaus kūnų mokslas, mokslas apie žvaigždes). Vėliau tapo atskirta zoologija, anatomija

Atsidalinus chimijai, lieka fizika.

Gamtos rasime taip pat botaniką (mokslą apie augalus ir dar daugiau).

Dabar klausimas: kas gi, pagaliau, toji gamta? Gamta yra visa tai, ką mes matome: namai, medžiai, įvairių įvairiausių augalai ir t. t. Trumpiau sakant, visa tai, ką mes matome, kas mus apsupta — ir yra gamta.

Bet visa tai juda, eina, kruta, bėga, krinta, kalba... visa tai išorinio pasaulio reiškiniai (yra du pasauliai tas kas ne manyje, o antras — kas yra žmogaus viduje).

Visus tuos reiškinius mes galime sužinoti savo penkiaus kuno pajautimais (iš tikrųjų yra šeši). Pirmas — palytėjimas — lietimasis. (Mes paliečiam, pavirštais stala, antras matymas — regėjimas (visa tai, ką akimis matome), trečias — klausimas — girdėjimas (visa tai, ką girdime ausimis), ketvirtas — uoslė — suuodimas (visa tai, ką suuodžiame nosimi), penktas — skonis (liežuviu suprantame skonį — saldus, kartus, rūkštus, rūgus ir t. t.), Visais šiais pajautimais mes pažįnsime išorinį pasaulį.

Jei, pav., pakelsimė kėdę — ji sunki. Iš šių penkių pojūčių nė vieno mes čia neprašysime. Tada mums kaip tik ir yra reikalingas dar vienas sunkumo pojūtis.

Fizika yra išorinio pasaulio mokslas, mes joje turėsime visus šešis kuno pajautimus.

Susilpina — išgirstame garsą, iššovė taip pat. Vien į tą vieną garsą — iššovė — kiek mes klausimų galime rasti: vienam bus įdomu kas šovė, kitam iš kokio šautuvo, trečiam iš ko tas parakas susidėjo ir t. t. Štai mes ir turime visą eilę tik del vieno mažo garselio, klausimų. Kiekvienam savaip rūpi tie klausimai, kiekvienas savaip sprendžia apie juos. Kiekvienas nori suprasti: kas? dėl ko? kaip?

Fizikos mokslui nerupi: ar iš revolverio ar iš šautuvo ar patrankos iššovė. Jai rūpi tik tiek, kad įvyko garso šaltinis, o mes jį girdime, tai ir rūpi del ko tas garas iš tos vietos atėjo į mūsų ausį, kas jį atvedė. Toliau kur jis dinga, kas su juo atsitiko — fizikai taip pat nerupi.

Šviesa, fizikui svarbu tik koku būdu ji nuo to daikto iki mano akiai daėjo.

XVI-XVII šimtmetų anglų mokslininkas Newtonas atidengė didelę fizikos paslaptį: sėdėdamas savo sode ir pamatęs krintant obuolį nuo medžio žemyn. Jam kilo klausimas del ko tas obuolys krinta ant žemės, o ne aukštyt. Paskui jis pradėjo tyrinėti, del ko mes nuo žemės nenušokam. Juk žemė apvali ir taip smarkiai sukasi.

Visa eilė reišinių: koku būdu šiluma nuo krosnies ar nuo saulės daeina į mus ir t. t.

Mes turime plačią klausimų eilę, kuriuos fizika ir nagrinėja. Fizikoje turime skyrų mechaniką. Pats žodis graikų kalboje reiškia gudrybė. Iš mechanikos pasidarė žodis mašina. Jos dalys juda — judesiai.

Pirm, negu kalbėti apie judesius, reikia grįžti prie gamtos. Gamta sudaro daiktai. Čia mes nekalbėsime apie tokius daiktus, kurių negalime pažinti šėšiais kuno pajautimais. Jeigu pastatyti klausimą, kas yra degtinė, baimė, meilė — fiziko, aišku, apie tai nekalbėsime.

Fiziniai daiktai — kunai (paprastai fizikoje priimta vadinti visus daiktus kunais) yra tokie daiktai, kurie užima tam tikrą erdvę (visa tai ką matome yra

erdvę) dalį. Pagrindinis ir rimas reiškinys, tai vienu ir tuo pačiu laiku negali užimti tos pačios vietos. Jei, pav., stovi rašalė, ant stalo, tai jau kitas daiktas toj pačioj vietoj ir tuo pačiu laiku negalės būti. Jį paslinkus kitur, tada tik mes galėtume padėti kitą daiktą į jo vietą. Toji savybė vadinasi nelaidumas.

Toliau nagrinėdami fiziką, turime kiek pasikabėti ir apie matus, saikus. Kaip žmonės išmoko matuoti?

Šis klausimas yra gana įdomus, ir manau, jis reikia daugiau pažinti. Lietuvoje matų rasime įvairių įvairiausių rūšių tiek ir tiek. Čia mes galime sttyti klausimą, iš kur visi tie matai ir saikai atsirado. Jeigu, sakysime visi matai kur nors žuvio ir koku nors būdu liko tik du. Bet sulygine pamatome, kad vienas jų kiek ilgesnis arba didesnis, kitas gi trumpesnis — mažesnis. Kas tada mums lieka daryti. Kuriuo mums tenka tikėti. Taigi, kad tokių atsitikimų neįvyktų, reikia surasti tokių pastovų daiktą gamtoj, kuris nekeitėtų. Žmonėse yra paprotys matuoti kuno dalimis. Dabartinis anglų jarda (yard) ilgio art metro, kuris dabar yra gana plačiai visoje Anglijoje ir angly apgyventose vietose vartojamas. Išrastas 1101 metais. Anglų karaliaus Henriko I. Jis pasakė, kad tasai matas yra jo rankos ilgumas. Bet gamtoj vieni išlošia, kiti pralošia. Taip ir čia. Jeigu kiekvienas būtų matavęs savo ranka, tai, žinoma, ilgis būtų nepastovus. Tada vieni pralošytų, kiti išloštų pirkdami arba parduodami. Vėliau tas pats jarda pritaikintas prie laikrodžio švytuoklės. Tą jie sutvarkė taip: tam tikro ilgumo laikrodžio švytuoklė iš vieno iki kitam kraštin turi sušvytuoti per sekundą tam tikrą ilgumą. Tas ilgumas ir yra jarda. 1760 jardų = 1 anglų myliai (daučiau negu 1½ kilometro). Toji mylia ir dabar yra vadinama jurų mylia.

Prancūzijoje matų pagrindas buvo pie de roa (pėda). Tai buvo prancūzų karaliaus Liudo XIII kojos pėdos ilgumas.

Rusijoje įvesta aršinas nuo kurio ir dabar mums gana sunku atprasti.

Visi šie matai reiškia tam tikrą ilgumą. Bet kada tekdavo nuolatos susidurti vienas valstybei su kita, matų nevienodumas iškėlė reikalingą stengtis juos suvienodinti.

Tada Prancūzija nutarė padaryti didelę ekspediciją žemei išmatuoti. Reikia pasakyti, kad darbas buvo nepaprastas ir gana sunkus. Jį atliko 1791 metais. Toje ekspedicijoje dalyvavo beveik visos pasaulio valstybės ir, žinoma, visi stengėsi tai atlikti kuoteisingiausiai.

Žemė — meridianą, einant, pro Paryžių nuo poliaus (ašigalio) išmatavo iki ekvatoriaus (išmatavo ¼ dalį žemės) ir gavo tą ilgį, kokį padauginę dabartinį metrą 40,000,000 kartų gautume. Trumpiau pasakius metras yra keturiąsiasdešimt milijoninė dalis to žemės meridiano, kuris eina pro Paryžių. Tą savo išmatavimą pakartojo ir radę mažą klaidelę, patikrinę, pagamino tokį visai paplokščią metalo ilgį — metrą iš platinos ir eridės. Mat kitų metalų gaminti del to negalimo, kad jie kaisdami (karštedami) plečiasi, šaldami traukiasi. Šių gi metalų vienas kalsdamas plečiasi, didėja, kitas traukiasi mažėja. Tokiu būdu šis metras — originalas yra visada lygus. Jis ir dabar yra Paryžiuje laikomas po stiklais ir nuolat prie tam tikros temperatūros (oro atmosferos, karščio, šalčio). To metro kopijos yra išdalintos vi-

sooms valstybėms, kurios kas kelinti metai tikrina su originalu. Originalas yra taip daboje, kad ant jo nei dulkelė nei plaukelis neužpultų, ar priliptų, nes nuo to jo ilgumas gali pasikeisti.

Metras yra padalintas į dešimtį dalių: toji dalis pavadinata decimetras; dešimtoji decimetrom dalis — centimetras, o dešimtoji centimetrom dalis — milimetras.

Sie vardai paimti iš lotynų kalbos.

Matas, dešimtį kartų už metrą didesnis pavadinatas dekametras, 10 dekametrų — hektometras, 10 hektometrų — kilometras.

Praktikoje daugiausia vartojami centimetras, metras ir kilometras.

Svorio saikai taip pat. Paimta kvadratinis centimetras distiliuoto (išvirinto gyno be jokių priemaišų) vandens ir pasveras. Tasai svoris pavadinatas gramas. Tai yra maždaug 10—12 lašų vandens, spirito 10—15 lašų. Tokiu būdu ir svorio matai suskirstyti tais pačiais vardais — gramas, metras; kilogramas, kilometras.

Plotui žemei matuoti yra aras ir hektaras. 100 arų — hektarui (ha.). 1 aras = 10X10 kvadratinis dekametras) mtr. Hektaras = 100X100 kv. metrų. Hektaras mažesnis už dešimtį.

—J. Valaitis.
[„Jn.“]

Mūsų Maistas

Rašo Dr. A. J. Karalius

Pagaminti iš proteinų peptonai dar ardoma žarnų sienelėse. Paskui baltieji kraujo skritulėliai juos pagauna, nuneša į venas; paskui suira baltieji kraujo skritulėliai ir palieciausuoja proteinus. Jei maiste per daug proteinų, tai jie suardoma žarnų sienelėse, iš azotinės dalies pagaminama amonija, o neazotinė dalis virsta angliavandeniais, nes valgant išimtinai proteinus jaknose prisirenka angliavandenių. Amonija nunešama į jėkias ir perkeičiama į ureją, kurios visada šlapime galima rasti. Tuo būdu audiniai apsaugojama nuo azoto perviršio.

Apart dektrozo cukrų virškinimas pagamina dar levulozą iš nendrių cukraus ir galaktozų iš pieno cukraus. Šitie cukrai ištirpsta vandenyje ir patenka į kraują be tolesnio irimo.

Absorbuotas maistas gali būti šaltiniu energijos, (1) audinių statymui arba atstatymui, (2) mechaniniam darbui arba (3) šilumai. Arba maistas gali būti kune sukrautas busimiesiems reikams. Aude audinių atstatymą jau esame kalbėję. Dabar yra reikalo kalbėti apie šilumos pagaminimą ir temperatūros reguliavimą.

GAMINIMAS ŠILUMOS

Nuolatinis raumenų (muskulų) darbas ir jų labai žymus kiekis mūsų kune yra svarbiausias šaltinis šilumos. Pratimai padidina šilumą muskuluose. Liaukose daugiau šilumos veikimo laike. Laikė virškinimo jaknos daugiau šilumos. Mintyjinimas pakelia smagenų temperatūrą. Gyvoje medžiagoje yra nuolatinis medžiagos apskaitimas, nuolatinis šilumos gaminimas. Nuolatos gaminama kune šiluma pašalinama per 1) odą, 2) kvėpavimo aparatą 3) šlapumą ir metalus. Daugiau šilumos kune pasidaro, daugiau ir greičiau ji pašalinama. Aplamai imant, kuno temperatūra visada vienoda (sveiko žmogaus).

Krovimas maisto perviršio Didžiausis maisto sandėlis yra riebalų audiniuose. Kad maisto perviršius sukraunama riebalų audiniuose tyrinėjimais aiškiai įrodė: valgant kitokius nekaip kuno riebalai, riebalų audiniuose susirenka tik kitokių riebalų, jei tik jų daugiau nekaip reikia valgomai. Ir iš angliavandžių pasidaro riebalų. Maitinant gyvūną cukruotais daiktais gana daug riebalų atsiranda. Riebalų pasidaro ir iš proteinų. Žmogaus raumenys ne daug perviršio tesukraunama. Jaknos tai svarbiausia sankrova visokiems cukruotiems daiktams. Jaknos labai svarbus organas. Jų funkcija, trumpai sakant, bus šitokia: 1) jaknos re-

guliuoja cukraus sandėlį, a) dirba cukrų iš proteinų, jei negauna užtektinai angliavandžių ir b) jei mes valgome daug cukraus, tai jaknos sukraukia cukrų ir atiduoda kraujui kada kiek reikės. 2) Sykiu su žarnų sienelėmis jaknos reguliuoja proteinų sandėlį kune, perviršį suardo, pašalina azotą formoje urejos, etc. 3) Jaknos taipgi reguliuoja riebalų sandėlį; tulose gyvūnuose jaknos sulaiko riebalų perviršį ir paskui, reikalui esant kunui atiduoda. 4) Reguliuoja kraujo rutulėlių gamybą. 5) Jaknos paima nuodus iš žarnų ir juos paskui suardo ir pašalina.

Vanduo

1781 metuose Cavendish pastebėjo, kad perleisus elektros srovę per dvi daly vandenilio (hidrogeno) ir vieną dalį deguonies pasidarė vanduo. Kiek vėliau surasta, kad vanduo nėra elementas, bet chemiškai susijungęs vandenilis su deguoniu. Chemiškai imant vanduo bus H₂O, t. y. dvi daly vandenilio (H—hidrogenas) ir viena dalis degonies (O —oksigenas). Tai yra tyras vanduo, kokio gamtoj nėra, nes paprastai vandenyje randama įvairių dujų (gažų), organinės medžiagos ir mineralų. Higienos žvilgsniu, „tyras“ vanduo bus toks, kuriame nėra ligų perų ir šiaip kokių nors nuodų arba tik tiek, kad sveikatai negali kenkti. Chemiškai „tyro“ vandens gamta neturi — tokio vandens mums ir nereikia.

Vandenyje randama tos dujos (gazel), kurios ore randama. Vandenyje nėra oro kaip tokiu, tik tai jo sudėtiniai (pv. degonies azoto, etc.), įvairiose proporcijose ištirpusių. Dažnai degonies ištirpsta vandenyje apie trys nuosimčiai; degonies mažiau tirpsta tokiame vandenyje, kuriame yra daug organinių medžiagų (įvairių atmatų). Gilii šulinių vandenyje paprastai nėra ištirpusio deguonies. Daugiausia ištirpusio deguonies randama upeliu vandenyje. Iš tirpęs vandenyje deguonis sveikatos žvilgsniu pagerina vandenį.

Angliarukštis vandenyje paimta iš oro ir žemės. Sakoma juriu gilumose angliarukštis dešimtis kartų daugiau, negu viename ore.

Amonija ir nitritai vandenyje reiškia pavimą ir bakterijas. Tokis vanduo sveikatos žvilgsniu pavojingas. Chlorinas vandenyje irgi reiškia, kad vanduo pavojingas. Nėra reikalo sakyti, kad įvairių ligų perai padaro vandenį pavojingą sveikatai.

Vandenyje gali būti įvairių mineralų pv. geležies, sieros, sodos etc. Tai yra vadinamas mineralinis vanduo, turis pavojingų

ypatybių sveikatos žvilgsniu, kartais labai naudingų.

Daugiau nekaip trys ketvirtadaliai svorio mūsų kūno yra vanduo. Vandens yra visuose audiniuose — vienuose daugiau (pv. kraujas), kituose mažiau (pv. kaulai), bet visur vanduo lošia labai svarbią rolę. Vanduo išplauja išvalo ir pašalina nereikalingas medžiagas iš visų audinių. Be vandens, kaip sakėm, negali būti gyvybės. Delto vandenį galime skaityti tikru maistu.

Kas dieną iš mūsų kūno išsiima daugiau kaip dvi kvorti vandens. Aplamai imant, kiekvienam žmogui reikia išgerti apie penki stiklai vandens per dieną. Žinoma, reikia imti domėn maistas, amžius, lytis, darbas ir kiti faktoriai, bet visgi kiekvienam veik visose aplinkybėse reikalinga gerti vandens. Dauguma žmonių permažai vandens išgeria.

Vanduo lošia svarbią rolę maisto virškinime ir absorbuavime. Visose virškinimo sulyse vanduo užima pirmutinę vietą. Be vandens negalėtų būti jokio virškinimo, kadangi nebutų reikalingų sulčių — tai aišku kiekvienam.

Be valgio galima ilgokai gyventi, bet be vandens organizmas tuojau įra, nyksta ir miršta. Sumažinus vandens gėrimą, kraujas greitai darosi tirštesnis, ir visi audiniai sausėsi. Širdis plaka greičiau, bet silpniau.

Porą stiklų vandens prieš pusryčius suliuosuoja vidurius. Jei to neužtenka, reikia gerti vandens (porą stiklų) gulant ir po pietų. Tai geriau nekaip kokios mors pilės. (Žiūrėk „vidurių sukietėjimo gydymas maistu“).

Thompsonas trumpai pasako, kad vanduo mums reikalingas kaip maistas, nes vanduo:

- 1) Atskiedžia kraują.
- 2) Išstarpina metalus (atmatas).
- 3) Palengvina medžiagos apskaitimą.
- 4) Palengvina pašalinimą metalų.
- 5) Lygina šilumą kune.
- 6) Visus kuno skystimus, palaiko reikalingą tvarką.

Mineralai kune

Žmogaus kune randama apie septyni svarbi mineralinių medžiagų, didžiausia čia kauluose. Be mineralų mūsų kunas negalėtų apsieiti. Svarbiausi mineralai, randami ir reikalingi maiste bus šitie: sodas, kalijus, kalcis, geležis, magnis, fosforas, chlorinas, siera, silika, iodos, etc. Mineralai reikalingi audinių atstatymui; šilumos arba energijos jie kunui negali suvim ir gausti dykai kraujo spaudimą išbandym su X-Ray egzaminacija.

Vandens nuo 9 ryto iki 6 vak. Penedelį, seređof ir subatof nuo 9 ryto iki 8 v. nedelof nuo 9 ryto iki 12 dien.

Geležies — šiuose daiktuose:

Kiaulienai ir jautienai kraujas, avizos, kiaušiniai, jautiena, kvietinė duona, versiena, pienas, ryžiai, kopustai, kornai, morkos, aukštiniai augalai. Daugiausia — jautienoj ir kiaušinio trynų, gana daug žirniuose, pupose, avizose.

Fosforo — šiuose daiktuose:

Kiauliena, pienas, kiaušiniai, jautiena, suris, aviena; morkos, kopustai, bulvės, miežiai, kviečiai, pupos ir kt. augalai, ypatingai riešutai, uogos, vaisiai.

Sieros — šiuose daiktuose:

Obuoliai, grūšės, avietės, duona, daržovės, kiaušiniai; gyvūnų proteinuose (mėsa, etc.). Apie vienas gramas sieros pašalinama iš kūno kas dieną.

Sodo (natro) — šiuose daiktuose:

Vaisiai (obuoliai), apelsinai, grūšės, etc.), uogos, miltai, (kviečių, miežių, rugių, etc.), pienas, kiaušiniai, suris, žuvis.

Sodas imama formoje virtuvės druskos. Jei valgomoose daiktuose trūksta druskos, tai mažinasi hidrochlorinės rūgšties (skrandžio sultyse) gaminimas.

Kalijaus — randama šiuose daiktuose:

Vaisiai, riešutai, visoki miltai, daržovės, mėsa, pienas, kiaušiniai, suris, žuvis, etc.

Iodo randama žuvyse. Žmogaus kune iodo randama tirvidinėj liaukoj (kaklo pailgoji liauka). Iodo valgomoose daiktuose gana maža — daug ir nereikia. Randama šiuose daiktuose:

Žali žirniai ir pupos, bananai, asparagas, grybai, žemuogės, tomatai, vėžys, oisteriai, silkė, etc.

(Bus daugiau)

X-RAY EGZAMINACIJA \$1.00

Vyrai ir moterys ne žiurint kaip ilgai jūs kenčiate ir ką kiti daktarai pasakė jums, ateikite ir tegul X-Ray pasako tiesą. Moksliškas egzaminavimas su modernišku X-Ray pašalina klaidas — suteikia geras informacijas, nes yra matomi sergantys organai. Egzaminavimas nekenksmingas, neskaudus ir nereikia nusimti rubų.

Ar turite skaudamą skliu, krutine, nugarą, galvos skaudėjimą, galvosukį, užkietėjimą vidurių, prastą apetitą, reumatizmą, asthmą, odos ligas, raptūrą, inkstų arba skliu ligas, nervingumą, chroniškas arba privatiškas ligas? Jei norite gerų pasekmių, ateikite tuojau. Visi vėliausi čiepai ir serum yra suteikiami, įskaitant "606 arba 914" nuo kraujo užniedijimo.

"Kraujas yra gyvenimas". Intro-Venous įėjimas (į kraują), suteikia gerą pagalbą tuksandams sergantiems. Puikus gydymas bile nuo kokios ligos kur tik daskiečia kraują. Nežiurint kiek jūs išieđote ir nieko negelbint, ateikite ir gaukite tiesą išgydyt. Atsineškite šį skelbimą su savim ir gausite dykai kraujo spaudimą išbandym su X-Ray egzaminacija.

Vandens nuo 9 ryto iki 6 vak. Penedelį, seređof ir subatof nuo 9 ryto iki 8 v. nedelof nuo 9 ryto iki 12 dien.

CHICAGO MEDICAL CLINIC

Dr. R. G. McCarthy,

505 S. State St. kamps Congress,

2 augstas, Chicago, III.

Tel. Boulevard 0696
LIETUVIŲ APTIEKA
New City Pharmacy
3327 So. Halsted St.

Turiu garbės pranešti Lietuviams ir visuomenei apskritai, kad metai tam atgal aš atidariau aptieką vardu NEW CITY PHARMACY prie So. Halsted gatvės, num. 3327 ir kviečiu visus visuomenės ir Lietuvos atstovus ir pasimatyti su manimi, jei būtų reikalingas namuose, kadangi aš esu ištikimas visais žvilgsniais. Aš turiu pakankamai priemonių vaistus, suteikti ir patarti visuose pasaulio kraštuose. Mano kainos yra žemesnės negu kitur kur. Su pagarba, JONAS MALACHAUSKAS.

SATYRA IR JUOKAI

P. Butėnas

Pragaro ir dangaus reforma

2922 metai. Seimas

Atstovai. Gerbiamieji seimo nariai! Tūkstantis metų atgal, mes, nu, ne mes, bet toks pat seimas, kaip ir mes, visus varguolius padarė laimingais—visiems apdalinio žemės, vis po truputiuką, vis po truputiuką. Ir biednuoliai iš to džiaugsmo—vienas pasikorė, kitas nusiskandino, trečias amžinai nusigėrė—kur ten juos visus suvaikys, tik jie visi buvo labai laimingi! Gerbiamieji! Tai buvo garsūs laikai—visa Lietuva iškarto praturtėjo—kur pirma nebuvo nė vienos triobos, dabar ten stovi rūmai, ale kokie rūmai! Nu, tokie rūmai, kad žiuri ir nematai kur jie—tik iš žemės kišo stogas! O arkliai kokie dabar—duok vėdui ir nieko, tik šonkauliai subarška! O patys žmonės, žmonės kokie! Vis pančiai susijuosę, vis pančiai...

Žmonės. Ponai atstovai... Kad mes žemės nebeturime... Kur mūsų tėvai buvo gavę po 8 ha, dabar ten ir višta nebeišsitenka! Tiek žmonių priviso... Mums reikia žemės!...

Atstovai. Gerbiamieji, seimo nariai! Ar girdite?! Žmonės vėl žemės reikia! Bet iš kur mes jos gausime—tūkstantis metų atgal ji visa išdalinta, o žemė ne visčiuokas—mes jos neišperšime... O vargšus tuos reikia kaip nors aprūpinti!...

Seimas. Reikia, žinoma, reikia!

Atstovai. Žemės nebėra! Jai galas! Bet gerbiamieji, yra dar pragaras... Reikia išparceliuoti pragarą ir padalinti vargšams.

Seimas. Taip, taip, reikia pragaro reformą vykdyti... Tuojau siųsti matininkus į pragarą ir parceliuoti... Mes nieko sau nenorime, kad tik tiems vargšams būtų gerai!...

Atstovai. Musų širdys geros... Mums nieko negaila!... (Žmonės). Eikite, mieli, busite aprūpinti...

3922 metai. Seimas.

Žmonės. Mes nieko nebeturime...

Atstovai. Kaip? Juk jums buvo duota ir žemė ir pragaras... Žmonės. Kad jau ir pragare maža vietos, vienas kitam ant galvos lipa...

Atstovai. Ką gi mes jums be duosime—viskas išdalinta... Kitas atstovas. Dar yra dangus, gal jį reikėtų parceliuoti?... Seimas (užia šaukia). Ką? Dangų jiems?! Ar tu pasiutai?! Tiems besočiams viską sukūš ir vis nebus galo! O mums kas? Mes tiek prakaituojam nelaimingųjų labui... Tegul tie begėdžiai sau galvas nusisukinėja, o dangaus jie nematys, kaip savo ausį!... Dangus turi būti mums!...

Atstovai. Gerbiamieji! Gerbiamieji! Ša! Duokite man žodį pasakyti!...

Seimas apimsta.

Atstovai. Gerbiamieji! Visur turi būti teisybė! Mes, tai yra

seimai, gal tiems besarmaciams esame ir per daug davę—jie gavo ir žemę ir pragarą, o teisybė reikalauja, kad niekas nebūtų nusikraustas... Aišku, kad dangus tik mums turi būti!

Seimas. Taip, taip, dangus tik mums!

Atstovai. Kas už tą, kad dangus mums—meldžiū pakelti rankas? (Skaito) Dauguma! Ei, policija! Von iš čia tuos maištininkus! (Policija mėtė žmones iš seimo).

Uždariau

Staciatikių šventikas, užklūpęs psalomščikus kortuojant.

—Ar jūs nežinot, kad kortoti sekmadienį nuodėmė?

Psalomščikas. Taip, Jusų Mištie, žinau, bet aš noriu užsidirbti už griekus užsimokėti?

MISRIEJI SKAČIAI

Mokytoja. — "Daiktavardis "kelinės" yra nepaprastas, nes jis yra vienskaitis vyrų, o dviskaitis apačioj."

Pasikalbėjimas ekonominiais reikalais "latų" ir "litų"—tų žemės karalių.

Litų k.: — Kaip, Kolega, žemės ukis pas jus stovi?

Latų k.: — Žemės ukis pas mus nestovi, bet kyla; pastaruoju laiku daugiausia dėmės krepiama į pieno ukį—steigimą kooperatyvinių pieninių, stengiamasi gaminti eksporto sviestą, mat tokiu lengviau surasti rinką. O kaip pas jus, Kolega, tas reikalas?

Litų k.: — Pas mus klinčių bendroms pieninėms steigti nedaroma, — dar, jei atlieka nuo svarbesnių reikalų (naujų valdininkų kadro aprūpinimo) lėšų, net remiama; del sviesto ir kitų gaminamų produktų rušies dar nenustatytas, tik vengiama bedieviško. Pas mus daug dėmės krepiama į steigimą vienuolynų, nes tik juose matoma vieniutėlė išeitis iš šių laikų suirutės, — tai ekonominės ir dvasinės tvirtovės. — Palmitinas.

*) Latvių pinigai.

Geras muzikas

—Girdėjau, tamsta, geras muzikas?

—Taip.

—Ar gali, tamsta, paimti balsą "habdison"?

—Atsiprašau, aš griežiu tik... garmoška. Kz. K.

Neįstabu

—Ar žinai, mūsų naujas jaunutis kamendorius yra tikrai stebėtinas. Jis pamokulose pridirba tokius daigtus, kokių nebuvai pirmiau matęs.

—Tai menkinis, mes turime pročką (skalbėją), kuri tą patį padaro.

Pasinaudojo proga...

—Kaip gi susijėi į pažintį su savo antruoju vyru?

—O gi šisai savo automobilium suvažinėjo mano pirmąjį.

Didžiausia vagystė.

—Ko, Jonai, toks nuliudęs?

Kas nutiko?

—Labai blogai, Petrai.

—Na, sakyk, kas gi?

—Žinai, Petrai, tą mano piktąjį šunį? Šią naktį jį pavogė.

—Kas tau yra?

—Kas gi bus; šitas, išėjęs iš proto, man užgavo galvą.

—Tai matyt, kad dar ne visai išėjo iš proto, kad ne savo, bet tavo galvą daužo.

Per ilgai laukti.

Ponas tarė savam tarnui: Ką, Jonuk, ar jau grįžai iš teatro? Ar nesmagu buvo?

—Smagu, tai smagu buvo, — atsakė tarnas — "bet aš ilgiau ten būti negalėjau, nėra programoje buvo pasakyta, kad trečias aktas įvyks visą savaitę vėliau".

Afrikoje.

Misionierius rašo iš Afrikos: "nariai mano parapijos įjungė kanibalizmą ir nepameta jo; visi aš esmi patenkintas, kad mano pastangomis jie pramoko valgyti su peiliu ir su šakute."

Dvi galvi su vienu mintimi.

—Ar gi ne gėda—verkšleno jaunamartė — "kad nieko nėra grįčioje, ką valgyti galėtum. Aš tuojau grįšiu pas savo mamytę."

—Jeigu nepyksti, brangioji — atsiliepė jaunavedis, užsidėdamas kepurę — aš esiu drauge su tavimi".

Tikrai ir teisingai.

Mikas: "Bent sykį savo gyvenime aš nudžiugau nutupęs ir išsiritęs laukan."

Jurgis: "Ir kuomet tai buvo?"

Mikas: "O gi kada orlaiviu pirmą sykį lėkiau."

DR. VATTUSH, O. D.

Lietuviai Akų Specialistas

Palengvins akių įtempimą, kuri esti, priežastimi galvos skaudėjimo, svajimo akių aptemimo nervuotumo skaudamą akių karštį atitais kreivas akis, nuima kataraktą, atitais trumpraregystę ir toliaregystę. Prirenka teisingai akinus. Visuose atsitiktiniuose egzaminavimas daromas su elektra parodančia mažiausias klaidas. Specialė styda atkreipiam į mokyklos vaikus.

Val.: 10 iki 8 v. Ned. 10 iki 1 p. p.

1545 West 47th St.

Phone Boulevard 7689

Palengvins akių įtempimą, kuri esti, priežastimi galvos skaudėjimo, svajimo akių aptemimo nervuotumo skaudamą akių karštį atitais kreivas akis, nuima kataraktą, atitais trumpraregystę ir toliaregystę. Prirenka teisingai akinus. Visuose atsitiktiniuose egzaminavimas daromas su elektra parodančia mažiausias klaidas. Specialė styda atkreipiam į mokyklos vaikus.

Val.: 10 iki 8 v. Ned. 10 iki 1 p. p.

1545 West 47th St.

Phone Boulevard 7689

Lietuvių Dentistas patar-
naus geriau

Traukimas dantų be skausmo
Bridge, geriausio aukso. Su mūsų
pletom galima valgyti kiekiausia ma-
stą. Garantuojame visą savo darbą, b
žemas mūsų kainas. Sargykite sav-
dantis, kad nekenktų jūsų sveikatai

1545 West 47th Street,
Netoli Ashland Ave.

Reumatizmas sausgėlė

Nesikankykite savęs skaus-
mais, Reumatizmu, Sausgėle,
Kaulų Gėliniu, arba Mėšlungiu
— raumenų sukimui; nes skau-
dėjimai naikina kūno gyvybę ir
dažnai anksčiau palaido.

CAPSCO COMPOUND mo-
stis lengvai prašalina viršmi-
nėtas ligas; mums žinomie daug-
ybė žmonių šiandien padėka-
vones pasveikė. Kaina 50c per
paštą 55c arba 4vi už \$1.05.

Knyga: "SALTINIS SVEI-
KATOS", augalais gydyties,
kaina 50 centų.

Justin Kulis

3259 South Halsted Street,
CHICAGO, ILL.

BAVARSKO BOHEMIAN STYLE MALTAS

Tarp daug-
elio maltų yra
žinomas kai-
po geriausias,
Visur ir visa-
dos reikalau-
kite tik Ba-
varsko!

Bavarsko Malt Extract
Company,
3238 So. Halsted St.,
Chicago.

Phone Boulevard 3595

WURZBURGER MALT
EXTRACT COMPANY
732 W. 31st St. Boulevard 9013

GIANNESCHI BROTHERS
1347 So. 51st Ave. Cicero 2006

JOHN GAUBUS
3613 So. Halsted St. Blvd. 7258

J. P. LEGEIKO
3354 So. Halsted St. Blvd. 4372

Wennersten's Bohemian Blend

WENNERSTEN'S
yra lengviau priren-
gti ir jis turi geresnį skonį.
Jūs pamėgsite jį!

HENNING WENNERSTEN INC.
2960 LAWRENCE AVE., CHICAGO

Tel. Boulevard 4115

Dr. Michal Lewinski
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4630 So. Asland Ave.
arti 47 gatvės

Gydo užsienėjusias ligas plaučių,
širdies, moterų ligas. Specialistas
venerinių ligų.

Valandos nuo 11 iki 3 po pietų,
6:30 iki 8:30 vakarais.
Nedėlio nuo 11 iki 12 val.

KUOMET JUS SERGATE

Pirmutinis dalykas jūs norite žinoti "Kur surasti gerą gydytoją?"
Jei jūs pasuksite savo žingsnius linkui Griswold Medical Office, 544 Woodward Ave., Detroit, Mich., jūs čia surasite Atsakančią Specialistą kokia jums reikia, be trukdymo laiko.

Kuomet jūs atkankysite Griswold Medical Office jūs surasite, kad čia gydytojas yra labai atsargus suradime tikro diagnozo jūsų ligos; tai yra suradime kur ir kodėl jūs sergate. Šis ofisas yra prirengtas su moksliniais aparatais, taip, kad jei jūs reikalaujate Kraujo Egza-
minacijos, Chemiško Analizo Šlapimo, ir X-Ray Egza-
minacijos, arba ko nors kito jums būtų reikalinga, šis gydytojas yra prisirengęs patarnauti jums. Su pagalba šių išbandymų, laboratorijos raportų ir jo žinėjimo, jis prašalina pavojų padaryti klaidų.

Gydytojas pasakys jums kiek jis rokus už išgydymą. Nei vienas neturi šalinis kas link piniginių dalykų. Kiekvienas gali gauti gydy-
tojus pagalbą ir mokėti kas savaitę arba mėnesį, taip kaip jis gali.
Gydytojas mokėstis yra tokiu mažai, todėl, kad jis turi didelę prak-
tiką, nei vienas sergantis neturi abejoti atkankyti jį.

Eikit pas jį ir pasveikite. Pasikalbėjimas ir patarimas dykai.

GRISWOLD MEDICAL OFFICE
GRISWOLD MEDICAL OFFICE, 544 Woodward Ave., Detroit, Mich.
Netoli Congress St., vienas blokas į pietus nuo City Hall
Ofiso val. nuo 9 r. iki 8 v. kasdien. Nedėlio nuo 10 r. iki 1 v. p. p.

Tie Gražus Stiklai
DUODAMA
DYKAI

už vieną tuziną
lebelių nuo

Wennersten's Bohemian Blend

Pilniausias Užganė
dinimas

Mūsų vienatinis procesas išdirbimo,
apsaugotas su patentu, suteikia
WENNERSTEN'S Bohemian Blend
GERESNĮ SKONĮ ir galimą jį LENG-
VIAU PADARYTI už bilę vieną kitą
prengimū. Daugiausiai darbo del
jūsų yra atlektama mūsų išdirbėj.
Daugiau kaip 28 metus WENNER-
STEN'S teikia pilniausį užganėdinimą
del daugelio jo vartotojų. Pabandy-
kite jį.

WURZBURGER MALT
EXTRACT COMPANY
732 W. 31st St. Boulevard 9013

GIANNESCHI BROTHERS
1347 So. 51st Ave. Cicero 2006

JOHN GAUBUS
3613 So. Halsted St. Blvd. 7258

J. P. LEGEIKO
3354 So. Halsted St. Blvd. 4372

LOUIS F. SANTORSO
11423 Watt Ave. Pullman 6877

A. TEGTMER
1718 So. Halsted St.
Roosevelt 8748

H. SAENGER
2713 W. 43 St. Lafayette 6498

H. STEINBARTH
4608 Wentworth Boulevard 3058

CUNARD

Lietuviai važiuojanti Lietuvon
svečiuosna neįgesniam laikui kai
metams galės grįžti Amerikon ne-
atsižvelgiant į kvotą.

I LIETUVĄ

trumpiausiu laiku, kas Seređą, tre-
jais ekspreso laivais
BERENGARIA AQUITANIA
MAURETANIA
(per Cherbourg ar Southamptoną)

Iš Lietuvos į Ameriką

Jei manote parsitraukti grimes
iš Lietuvos, vietas užsakykit dab-
bar. Musų ofisas Lietuvoje suteiks
jiems pagalbą ir rodą. Visi trečios
klesos keleiviai turi atskirus kam-
barius, kuogeriausias švarumas ir
maistas. Smulk-
menų klauskis vie-
tos agento arba

CUNARD LINE
140 N. Dearborn St., Chicago, Ill.

Lytiškos Ligos Gali Buti Išgydytos

Ar sergate lytiška liga, kuri pada-
ro jums netinkamą prie darbo ir
pasilinksminimo. Ar esate vienas
didelis armijos, kurie kenčia ty-
lėdami nuo lytiškų ligų?

Neužgėdiję-
ner patyrusius
daktarus, kurie
ma faktas išgy-
dirba laboratorij-
ose, egzaminuo-
dymo visokių ligų
jant kraują ir iš-
tariant per mik-
roskopą, pralain-
nant visus klini-
kos simptomus.
Nei vienas žmo-
nos nėra ilusos
nuo užsikrėtimu,
bet prie dabarti-
nio žinojimo gy-
dymo nei vienas
neturi sirgti. Jei
nesate išgydyti,
tai vien tik yra
todėl, kad apledo
te gydymą, arba
mano geriausias pa-
vartojamas gydymas
nepatyrusių gy-
dytojų, arba gy-
dymas buvo labai
trumpas. Neda-
leikite, kad liga
ilgai būtų jūsų
kraujyje.

lykite jį: atleikite pas mane, padarysiu
viską kas yra galima, kad tik jums su-
grąžintų sveikatą. Gal tikėtis esate per
pusį išgydytas ir gyvenate nuolatini-
je būsenoje, kad liga gali atstatinti. Ne
atidėliokite. Daugelyje atsitikimų liga veikia
vidury naktiesdamas kūno nervus,
emasenų, nervų, širdies, plaučių, kepenų,
inkstų, ir kitus kūno organus. Būkite at-
sargus ir dabokite gantos patvarkymus.
Atminkite, kad sveikata yra jūsų bran-
ciausias turtas, jūsų kapitalas — nedaro
skirtumo kiek jūs eugaites laiko arba
pinigų užsikankinti sveikatos, nes tas
jums labiau apsimoka, negu kas nors ki-
tas. Beveik visi atsitikimai kataro, Reu-
matizmo, Neuritės, Bronchitės, Astma,
Mažakraujystės, Skaudulių, Egzemos, Pro-
stos, Slinkimo, plaučių, Psiaidiminių
gružulių, Skrupulių ir t.t. yra pasekmė
neišvalyto ir užsikrėtusio kraujo, kurį
galima greitai išvalyti su pagalba gy-
dymo.

Apsisaukokit daktarų ir studentų, ku-
rie slepiaji garsiai skambančiomis klini-
komis, instutu arba laboratorijų, išu-
sveikata yra brangesnė, kad ją atiduoti
nepatyrusiems daktarams. Pas mane gau-
site gerą ir teisingą gydymą; prididiki,
te prie eilių užsėdintu ir linksmu
pacientų, kurie pripildo kasdien mano
ofisą. Savo praktikoje varioju geriausiu
Serum, Ciepini, Bakterini, Anti-
toksinu, taipgi specialiu intravenozu gy-
duole. Jei yra reikalus užsikankinti taip-
gi originalus Europiškas gyduoles "606"
ir "914".

Aš noriu pasikalbėti su kiekvienu ken-
čiančiu vyru, kurie serga nuo užsėdi-
nusų ligų, Nervų, Kraujo, Odos, Plaučių,
išsiimo žarnos, taipgi slapty ligų. Mano
25 metų pasikankimo gydymo, aš atgavau
sveikatą del daugelio nusimėmus ir nu-
stojusių vilities vyru.

Nežudyk daugiau laiko nei pinigų ne-
žinomiems daktarams, atleikite ir darsi-
nokite tiesiog apie savo sveikatą. Egza-
minuokiu su pagalba X-Ray ir mikro-
kopo—o kada yra reikalus del galutinio
ištyrimo ligos ir užtikrinimo gero gydy-
mo—taipgi egzaminuokiu kraują, šlapumą,
ir t.t.

Patarimas dykai ir užlaikoma slapti-
bėje.

Mes kalbame lietuviškai.

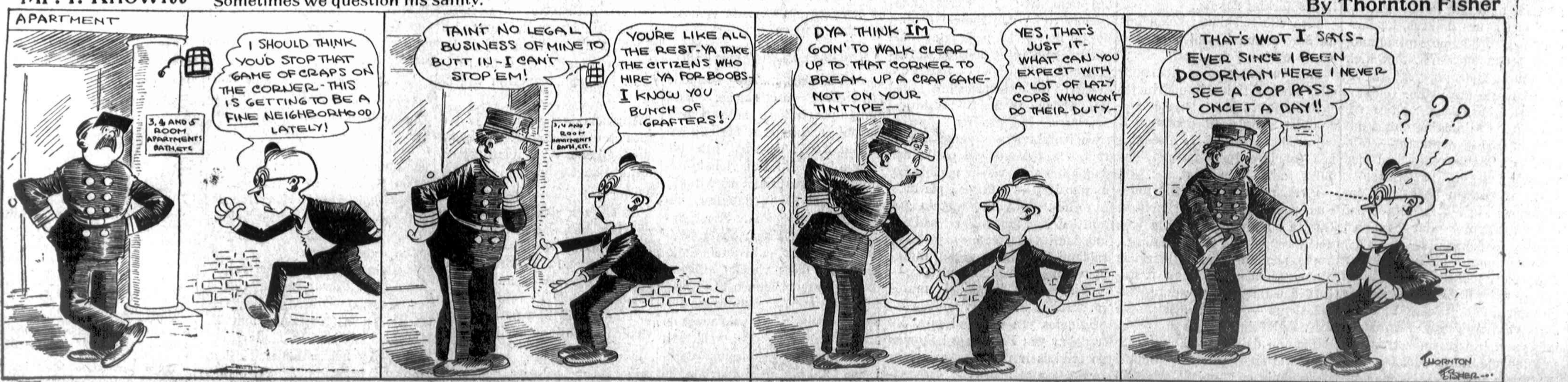
Valandos nuo 9 ryto iki 5:30 po pie-
tų, kasdien. Utarminke, Seređoj ir Suba-
toj vakarais iki 8 valandai.
Nedėlio nuo 9 ryto iki 1 v. po piet.

Dr. W. R. Register

109 N. Dearborn St., Chicago, Ill.
(Imkite elevatorį iki 12 aukšto)

Mr. I. Knowitt

Sometimes we question his sanity.

By Thornton Fisher